

Sreda, 23. februar 2005.
Svedok Vladislav Jovanović
Svedok Vukašin Andrić
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.04 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs (Nice).

TUŽILAC NAJS: Želim da kažem dve stvari, časni Sude. Prva stvar se tiče pisma koje je juče spomenuto, dakle, pismo od 1. avgusta 1995. godine koje je optuženi poslao Izetbegoviću i Mladiću i za koje sam rekao da je napisano na engleskom. Optuženi je to osporio. Vi se sećate da sam ja rekao da ne mogu da dostavim dokumente i da ću da učinim sve da bih ih dostavio, iako sam siguran da je uvodno pismo optuženog bilo na engleskom i da su dostavljeni prevodi na engleski iz Beograda. Proverio sam i originali jesu bili na srpskom i to na ćirilici. I takvi su potpisani. To je što se tiče ove prve stvari i ja ću dokumente da dostavim čim budem mogao, ali kada tačno, to je izvan moje kontrole. Druga stvar je sledeća: juče je veći deo unakrsnog ispitivanja o tabulatoru 8 izazvalo određenu zabrinutost i ja sam prigovorio, ali je Pretresno veće odbacilo moj prigovor. Optuženi je pozvao Pretresno veće da donese zaključke iz tih dokumenata, ali mislim da postoji i drugi materijali koji bi bili od veće pomoći Pretresnom veću. Radi se vebsajtu Ujedinjenih nacija (United Nations) i mnogi materijali mogu da se skinu sa njihovog vebsajta i mislim da se radi o neutralnim materijalima. Takođe, tu može da se nađe transkript same sednice kada su predstavnici raznih zemalja uzimali reč. Naravno, te stvari su vam poznate i očigledno

je da se tabulator 8 nije pominjao. S obzirom na ono šta stoji na kraju tabulatora 8, nije ni čudo što se nije pominjalo. I to ukazuje da se, dakle, taj dokument nije uzimao u obzir prilikom glasanja i prilikom obraćanja. Osim tog transkripta postoje dva telegrama i jedno pismo koje je Jugoslavija poslala Savetu bezbednosti (UN Security Council) što je prethodilo odluci, a, takođe, postoji i jedan dokument o kome smo ranije čuli. To je dokument od 26. maja, a radi se o Rezoluciji 752 Saveta bezbednosti (UN Security Council Resolution 752), a čitav taj materijal može da se nađe na vebsajtu, naravno, ukoliko ste zainteresovani za to.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Najs. Gospodine Miloševiću, završite sa dodatnim ispitivanjem. Molim vas, imajte na umu da je svedok ovde već četiri dana.

DODATNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam na umu. Hvala, gospodine Robinson (Robinson). Dobro jutro, gospodine Jovanoviću.

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Dobro jutro, gospodine predsedniče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli u jednom trenutku da je OVK (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves) bila NATO pešadija, da je to bila, praktično, jedna vojska sa NATO-om i onda ste dobili pitanje "na osnovu čega to tvrdite". Pretpostavljam da se sećate toga?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: To je bila, pre svega ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate toga da ste to rekli ...

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... da su vas to pitali da li možete to da potvrdite. E, molim vas, evo ovde imam fotokopije novina koje prenose ispovest Ramuša Haradinaja (Ramush Haradinaj), koji je, inače, sad, navodno, premijer na Kosovu. Naslov je "NATO i OVK – jedna vojska" (NATO dhe UCK – nje ushtri). Kaže: "Vojnici i oficiri koji su došli, radili su sa nama kao da je reč o istoj vojsci" (Ushtaret dhe oficeret qe erdhen, jane sjellur ndaj neve sikur te ishte fjala per nje ushtri), to piše i, molim vas, stavite to na grafoskop.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, kako ovo proizilazi iz unakrsnog ispitivanja?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa ja shvatam da je dovedeno u pitanje ono što je tvrdio gospodin Jovanović, da je UČK bila, praktično, u ulozi NATO pešadije. Pitan je s vaše strane na osnovu čega to tvrdi, nije mogao da iznese neki materijalni dokaz, ali ja to, evo, sada ovde imam. Upravo taj isti Haradinaj kaže: "NATO i OVK - jedna vojska". To se može videti ovde. A onda kaže: "Uzurpirati (Me okupu) ...

SUDIJA ROBINSON: A ko je postavio to pitanje, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Koliko se ja sećam, to je neko od vas, gospodo, postavio. Čini mi se da je gospodin Bonomi (Bonomy) postavio to pitanje.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Molim vas da to obradite što je kraće moguće.

TUŽILAC NAJS: Nisam hteo da intervenišem, ali čini mi se čak i da sam ja usvojio pitanje Pretresnog veća o ovom pitanju, ovaj dokument ne bi bio prihvatljiv budući da se radi o mišljenju treće osobe. To je izneto u novinama, a ja ponavljam ponovo da ne želim da izgleda da ja neću da dozvolim ovom optuženom da koristi materijale koje želi, ali radi se o problemima koji mogu da uslede nakon

mojih prigovora. Vi se sećate da je bilo određenih ograničenja kada smo mi hteli da ponudimo određeni materijal tokom dodatnog ispitivanja. Na primer, ja sam, kada je svedočio gospodin Lilić želeo da predočim dodatne dokumente i to je bilo odbijeno. Po našem mišljenju, Pretresno veće treba da usvoji jedan konzervativan pristup i da ne dozvoli optuženom da dodaje dodatni materijal koji verovatno nema nikakvu vrednost.

SUDIJA ROBINSON: Radilo se o pitanju koje sam ja pokrenuo i dozvolio sam optuženom da se osvrne na to pitanje, ali vrlo kratko. Gospodine Miloševiću, vrlo kratko i da vidimo da li svedok može bilo šta da nam kaže u vezi sa tim novinskim člankom. Ako ne može, onda nećemo da dokument da prihvatimo u spis.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodin Robinson, ali ja, zaista, moram da skrenem pažnju na ove napomene gospodina Najsa. On za sve što se ovde kaže, kaže da je nerelevantno. Za njega je relevantno kad uvodi potpuno beznačajne tabulatore o sadržini rezolucije Ujedinjenih nacija, koje tretira na tajni način, a kad se pokažu novine u kojima se to vidi pre nego što su ti dokumenti nastali, gde je sve bilo javno i gde je svako to mogao da vidi, onda kaže da to nije relevantno. To je deo njegove taktike mistifikacije ovoga ispitivanja i postavljanja pitanja. Što nešto da bude javno ako moože tajno? To je njegova logika. I ja mislim da vi treba da ga upozorite u vezi s tim. Dakle, Ramuš Haradinaj, sadašnji ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, molim vas nastavite. Nećemo sada "ping-pong" između jedne i druge strane, budući da će to samo da izazove da druga strana iznese dodatne prigovore. Gospodine Najs, ne želim više ništa da čujem o tome. Mislim da nije izneta nikakva uvreda.

TUŽILAC NAJS: Ne, nije. Ne radi se o uvredi, a hteo bih samo da objasnim. Radi se o jednom problemu s kojim se optuženi suočava, budući da ne želi da prihvati pravnu pomoć jer izgleda da nije shva-

tio koja je osnova usvajanja dokumenata. Ja možda ne mogu da mu pomognem, ali gospodin Kej (Kay) bi možda mogao da mu objasni to tokom pauze.

SUDIJA ROBINSON: Gospodin Kej je čuo šta ste rekli. Gospodine Miloševiću, nastavite. Koliko će vremena još da vam treba za ovog svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ja se nadam, ne više od pola sata, gospodine Robinson, ukoliko ne budem stalno prekidan. Ja razumem motive tog prekidanja, ali mi ni malo ne smetaju. Dakle, ta tvrdnja koji ste vi izneli, ovde je izneta mnogo decidnije od strane samog Haradinaja "NATO i OVK - jedna vojska". Molim da stavite to na grafoskop. Isto tako kaže, a inače se ovde pominje kako su srpske snage imale neke, neku nesrazmernu upotrebu sile i to se pominje: Kijevo (Kijeve), Dečani (Decane), Prilep (Prejlep), a on kaže: "Uzurpirati ili osvojiti Kijevo, nastaviti neprestano s drugim akcijama, kao što su Dečani i Prilep" i tako dalje, gde pokazuje da su to oni radili i da je tu policija samo reagovala. A onda kaže: "Mislim da Kosovo treba ... Mislio sam da Kosovo treba okrenuti naglavačke, da Albanci kako znaju i umeju treba da udaraju po srpskim snagama, znači, mislio sam na totalnu destabilizaciju, na ono što je NATO kasnije uradio svojim udarima svuda i na taj način ...

prevodioci: Samo malo sporije, molim vas.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, postavite, molim vas, pitanje svedoku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Jovanoviću, da li vam je poznato da su NATO i UČK bili jedna vojska, kao što tvrdi Haradinaj?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Meni je to poznato iz više razloga koji su bili i javne i nejavne prirode, a mnogi od tih razloga su bili objavljeni i u knjigama koje su bivši rukovodioci OVK, kasnije, pisali,

kao što je bilo i u pisanju nekih zapadnih listova i izjave jednog albanskog oficira, oficira albanske armije u Albaniji (Albania), koji je učestvovao u borbama i koji je, takođe, učestvovao u organizovanju prelaska vojske OVK iz Albanije na Kosovo, radi izvlačenja vojnika Savezne Republike Jugoslavije, radi lakšeg uništavanja od strane NATO-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nadam se da je ovo na ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Jovanoviću, da li je to jedini izvor vaših saznanja u vezi sa ovim pitanjem?

SVEDOK JOVANOVIĆ: Oko pitanja bitke kod Košare (Koshare), to je jedno mesto na granici između Albanije i Kosova i Metohije, ima veoma mnogo izjava i potvrda ...

SUDIJA BONOMI: Ne. Vama je postavljeno pitanje u vezi odnosa između NATO-a i OVK. Da li je izvor vaših saznanja samo ono što su drugi ljudi napisali? Ako jeste, onda mislim da je potpuno besmisleno da vam se pitanja postavljaju u vezi sa tim.

SVEDOK JOVANOVIĆ: To su, to su javne stvari koje su bile poznate čak i vrapcima. Do te mere je kontakt između OVK i NATO bio blizak.

SUDIJA BONOMI: Vi ste bili ministar inostranih poslova te zemlje i vi ste ovde kako biste svedočili o relevantnim stvarima iz vašeg domena, a postavlja vam se pitanje o nečemu što je objavljeno u nekim novinama.

SVEDOK JOVANOVIĆ: To su sve svetske novine pisale, o bici kod Košare i o tome da su Albanci iz Albanije prelazili na Kosovo i Metohiju i da je to bila sinhronizovana akcija sa bombardovanjem od strane NATO-a. Ja ne znam koji je dokaz više potreban da bi se uvaženi Sud u to uverio. A, s druge strane, sva zapadna štampa je uveliko pisala o tome, a činjenica jeste da su ... Da je OVK na terenu,

na Kosovu, tokom bombardovanja raspolagala satelitskim telefonima, što nije mogla dobiti od drugih, nego od zapadnih zemalja.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, dovoljno ste se bavili ovim pitanjem. Molim vas da pređete na drugu temu.

SUDIJA KVON: Možete li da nam kažete kog datuma je objavljen ovaj članak?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne znam, to je sad tamo na grafoskopu. Možete da pogledate koji je datum, ali je to izvod iz knjige Ramuša Haradinaja. Piše "Ispovest Ramuša Haradinaja - kako je spreman rat za Kosovo i Metohiju" (Rrefimi i Ramush Haradinajt – si u pergatit lufta ne Kosove). A prethodni ... Prethodnu stvar ... Stavite na grafoskop prethodni list, molim vas. Prethodni list gde stoji ... U prethodnom listu stoji potpuno jasno njegova izjava "NATO i OVK - jedna vojska". Hvala lepo.

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: To je 9. januar 2003. godine. Oprostite. Ova je vest objavljena 9. januara 2003. godine. Piše ovde.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, naknadno se, naknadno isplivavaju sve činjenice i na kraju će istina biti jasna svakome. Ne znam da li ćete vi biti među njima, među onima kojima će istina da bude jasna ... Gospodine Jovanoviću ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, molim vas da nastavite sa dodatnim ispitivanjem, u suprotnom ću da ga zaustavim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Jovanoviću, da li vam je poznato da je, prema dokumentima Ujedinjenih nacija, UČK trebala da bude razoružana?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Rezolucija 1244 (UN Security Council Resolution 1244) koja reguliše pitanje prestanka rata i dolaska civilne i vojne međunarodne misije na tu teritoriju, naglašava da se OVK ima demilitarizovati. Demilitarizacija, po mom tumačenju i

tumačenju onih koji se u to razumeju, znači i razoružavanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li vam je poznato da je OVK, uključujući sve te ubice i zločince koji su se, čak, i fotografisali sa odsečenim srpskim glavama, prevedena u, takozvani, Kosovski zaštitni korpus (TMK, Trupat Mbrojtese te Kosoves) i ostala pod oružjem, samo pod drugim imenom?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Da, to mi je poznato.

SUDIJA ROBINSON: Molim vas da ne odgovorite na to pitanje. Ovo pitanje ne proizilazi iz unakrsnog ispitivanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodin Najs je rekao kako sam ja upotrebljavao, kako je rekao, srpski nacionalizam da bih napredovao u karijeri. Da li vam je poznato da sam ja 1989. godine bio predsednik Republike Srbije?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odnosno, tada predsednik Predsedništva Srbije, a godinu dana kasnije, na ovim prvim višestranačkim izborima, predsednik Republike Srbije.

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da ste 1989. godine bili predsednik Predsedništva ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste bio i ...

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: ... kolektivnog tela sledeće godine ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... u tom svojstvu sam govorio i na Gazimestanu, znači u junu, a pre toga sam, svakako, bio izabran. Dakle, bio sam na najvišoj funkciji koja postoji u Srbiji. Je li to sporno?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Nije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa gde sam ja to hteo dalje da napredujem i kako sam mogao dalje da napredujem od te funkcije

ako sam već tada bio na najvišoj funkciji?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Ni meni to nije jasno, jer vi ste stvarno stigli bili do političkog vrha.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa nije nikome jasno. A recite ... Osim gospodinu Najsu ... A recite mi, molim vas, pošto ste pominjali ...

TUŽILAC NAJS: Pitanja optuženog nemaju nikakvu vrednost, verovatno ni odgovori. Ipak, on nije tačno prezentirao teze Tužilaštva. Mislim da je njegov uspon na vlast bio u vezi sa određenim stvarima i ja sam se veoma pažljivo izjasnio o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Mogu da idem dalje pretpostavljam. Gospodine Jovanoviću, pitani ste u vezi sa Kutiljerovim planom (Cutileiro Plan). Da li je u pregovorima o Kutiljerovom planu iko učestvovao iz Jugoslavije ili Srbije?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Nije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je u tim pregovorima koje je organizovao ambasador Kutiljero po nalogu Konferencije o Jugoslaviji (International Conference on the Former Yugoslavia), učešće bilo samo tri strane u Bosni i Hercegovini, bez ikakvog prisustva bilo koga iz Jugoslavije, iz Hrvatske, iz bilo koje druge zemlje van Bosne i Hercegovine?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Da. To je bio samo trostrani sastanak predstavnika triju konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini, pod predsedavanjem ambasadora Kutiljera. I drugih lica nije bilo tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I te tri strane su se same dogovorile, uz posredstvo Kutiljera, da se prihvati taj plan, pre nego što su izbila bilo kakva neprijateljstva, je li to tačno?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Jeste. To je bio plan koji je nazvan dokument o ustavnom uređenju Bosne i Hercegovine na kan-

tonalnim principima. Tako nešto.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas pogledajte tabulator 22 koji se odnosi na 1993. godinu. Mene interesuje samo jedan, samo kratki element, u kome se govori na samom kraju: "Jednostrano i u prvi plan ponovo svu krivicu svaljuju na bosanske Srbe". Dakle kaže: "Jednostrano i u prvi plan ponovo svu krivicu svaljuju na bosanske Srbe", osuda bosanskih Hrvata vrlo blaga, iako su Rusi tražili da se u predsedničkom saopštenju osude i borbe koje se vode u centralnoj Bosni i Mostaru, jer tada bio rat između Muslimana i Hrvata, takođe. Dakle, i ovde se sva krivica svaljuje na bosanske Srbe ...

TUŽILAC NAJS: Izvinjavam se, ali radi se o komentarima. Ako pogledate tabulator 22, ono što je optuženi rekao za zapisnik, možda sam ja tu nešto pogrešno shvatio, ali sve je to komentar koji je kao uvod za pitanje. Ja ne ulažem često ove prigovore, ali on treba da postavlja razumljiva pitanja.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, molim vas postavite pitanje i izbegavajte te uvodne komentare.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja se bojim da je nesporazum, gospodine Robinson, jer ovo što sam ja pročitao nije komentar, nego citat iz tabulatora 22, citat, piše: "Jednostrano i u prvi plan ponovo svu krivicu svaljuju na bosanske Srbe". To nije nikakav moj komentar, nego citat dokumenta koji je gospodin Najs ovde priložio. I to je na samom kraju.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Pošto ste to objasnili, postavite pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li se i ovde vidi jedna permanentna, permanentan prilaz dvojnih standarda. Na primer, videli smo kod tabulatora 8, odnosno u izveštaju generalnog sekre-

tara ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, to nije dozvoljeno. Sledeće pitanje, molim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Preformulisaću pitanje. Gospodine Jovanoviću, videli smo juče, kad smo analizirali izveštaj generalnog sekretara i rezoluciju kojom su uvedene sankcije, da u izveštaju piše da su se Srbi, da se JNA povukla, a da su hrvatske snage ostale u Bosni. U rezoluciji su uvedene sankcije Jugoslaviji, a Hrvati su blago opomenuti da povuku snage iz Bosne. U ovom telegramu se govori kako se sva krivica svaljuje na bosanske Srbe, a hrvatska strana ponovo blago upozorava. Da li je to pojava koja prati celu jugoslovensku krizu?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa kurs u Ujedinjenim nacijama prema bosanskim Srbima je uvek bio oštrij nego li prema bosanskim Hrvatima, da ne govorim o bosanskim Muslimanima, koji, praktično, nikada nisu bili kritikovani. I taj kurs je bio jedna konstanta. Da li je to političke prirode i kao rezultat razvoja na terenu, to je nemoguće reći, ali činjenica jeste da je jedno izrazito neprijateljstvo prema bosanskim Srbima bilo stalno provlačeno kroz sve te dokumente. Dok, recimo, bosanski Hrvati i Muslimani kad su se tukli, a oni su se posebno okrutno tukli u to vreme, taj vid tog trostrukog građanskog rata nije, praktično, uopšte bio odražavan u dokumentima ili je bio u vidu apela da oni to prestanu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Jovanoviću, vi ste juče na pitanje gospodina Najsa rekli da ste pročitali sve ove tabulatore. Možda ste ih pročitali detaljnije od mene, jer ja sam imao manje vremena, pa, molim vas, da mi odgovorite na pitanje: da li je moj utisak ispravan da se u svim tabulatorima uvek pominju, u svim ovim tabulatorima koji se tiču, znači, događaja, koji se tiču sadržine rezolucija vezanih za Srebrenicu i tako dalje, da li se spominju stalno samo bosanski Srbi, a nigde Jugoslavija? Da li ste negde našli da se pominje Jugoslavija?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Ako je reč o ovim dokumentima

iz Ujedinjenih nacija, ja tu nigde nisam našao da se pominje Jugoslavija, već samo kritike upućene na račun bosanskih Srba i pozivi da oni se ponašaju onako kao što je to izražavano u dokumentima Ujedinjenih nacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Najš vam je rekao da, pošto ste morali znati od 12. jula i pitao vas šta ste vi preduzimali, pošto je tamo bio najveći zločin, kako je on to rekao, u Srebrenici, ja ću vam pokazati telegram Akašija (Yasushi Akashi) od 12. jula. Neću da citiram, neću da citiram sve, ali, evo, staviću ga na grafoskop. Inače, taj telegram, piše gore *Exhibit 713* (dokazni predmet), date admitted 28th july of 2004 (datum prihvatanja 28. jul 2004. godine). Prema tome, taj dokument već imate. 12. jula, dakle, Akaši piše, to je na kraju prvog pasusa: "Nije bilo izveštaja o fizičkom zlostavljanju".

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, verovatno nam je potrebno da vidimo kopiju na grafoskopu. Nije dovoljno da optuženi sa karakterističnim prezirom kaže: "Vi imate taj dokument i ja ne moram da vam ga pokazujem". Ako će da iznosi teze, onda, takođe, mora da poštuje praksu i pravila, tako da bi izašao u susret i Pretresnom veću.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Koliko sam shvatio, on će dokument da stavi na grafoskop. Molim da se dokument stavi na grafoskop.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Stavite ga, gospodine Jovanoviću. Možete na levoj strani da pogledate, jer se možda na ekranu ne vidi ovo što sam označio žutim markerom.

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Vidi, vidi se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, Ujedinjene ... Da, odlično, vidi se. Vidi se ova rečenica koju sam citirao: "Nije bilo izveštaja o fizičkom zlostavljanju". Ujedinjene nacije, koje tamo imaju nekoliko stotina vojnika holandskog bataljona, svoje predstavnike, nemaju

izveštaj o tome, a očekuje se da vi nešto ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, gospodine Miloševiću. Neću to da dozvolim. To je komentar. Koje je vaše pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Jovanoviću, proći ćemo kroz tu hronologiju. Od tog vremena da li je iko imao ikakvu pomisao o tome da je tamo bilo nekih zločina?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Ja nisam imao nikakvih saznanja, niti pomisli, sve do kasnije kada se o tome počelo naveliko da piše i govori, pre svega u Ujedinjenim nacijama, ali i u svetskoj štampi. Ali neposredno posle pada Srebrenice nikakvog saznanja nismo imali ili bar ja nisam imao o tome da su se tamo dešavale neke strašne stvari.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovde se često ponavlja teza o tome kako je vođena u Bosni i Hercegovini, ne govorim sad ni o Jugoslaviji, ni o Srbiji, politika prisilnog iseljavanja i etničkog čišćenja, a vi ste više puta ponovili ono što je, valjda, poznato svakome, da je nasilja i zločina bilo na sve tri strane. Ja ću vam pokazati jedan dokument od 19. avgusta 1992. godine. 1992. godine. Postoji preveden i na engleski jezik. Možete da stavite na ELMO (grafoskop) engleski prevod, a ja ću čitati sa srpskog originala. Ovo je srpski, a ovo je engleski, ali se radi o istom tekstu. Ovde piše, ja nisam proveravao kakav je prevod, ali trebalo bi, trebalo bi, valjda, da je dobar. Znači, 19. avgusta 1992. godine, potpisao je predsednik Srpske Republike, jer tada se još zvala Srpska Republika Bosna i Hercegovina, Radovan Karadžić, znači avgust 1992. godine i to je upućeno glavnom štabu Vojske Srpske Republike, Ministarstvu unutrašnjih poslova, svim centrima službe bezbednosti i onda, kaže: "Shodno našem aktu od 13. juna 1992. godine koji se odnose na poštovanje međunarodnih normi u ratu, ponovo naređujem", ponavlja naređenje koje je već i ranije izdavao. Pa da preskočim ovo da svi moraju da poštuju Ženevsku konvenciju (Geneva Conventions) i posebno treću i četvrtu i tako dalje, samo skrećem pažnju na tačku

3, kaže, to naređuje: "Da se spriječi prisilno preseljenje i preduzimanje drugih nelegalnih mjera protiv civilnog stanovništva, a eventualne potvrde o prodavanju imovine ili izjave da se izbjeglice neće vratiti, nemaju nikakvu pravnu vrijednost i stavljaju se van snage". To piše u naredbi Radovana Karadžića. A na kraju, kaže: "Opšti stav – svi organi vojske i policije u zoni odgovornosti", "svaki organ", izvinjavam se. Piše, "Svaki organ vojske i policije u zoni odgovornosti dužan je da provede energičnu istragu povodom bilo kakve sumnje ili znaka kršenja međunarodnih humanitarnih prava". Gore prethodno, u tački pet, kaže: "Svi pripadnici vojske i policije Srpske Republike dužni su da pruže svaku pomoć pripadnicima Međunarodnog crvenog krsta (ICRC, International Committee of the Red Cross), zatim Visokog komesarijata za izbeglice (UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees) pri Ujedinjenim nacijama i drugim humanitarnim organizacijama. Mora se obezbjediti potpuna sigurnost ovih lica i njihov pristup svim zatvorima za ratne zarobljenike". Dakle, moje pitanje, pošto je ovo ono što smo, inače, i slušali od rukovodstva Republike Srpske, a evo ovde i dokument koji to potvrđuje, da li je prema našim saznanjima ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, gospodine Miloševiću. Koje je vaše pitanje? Ovo što ste pročitali je naređenje kojim se zabranjuje prisilno premeštanje stanovništva. Koje je vaše pitanje u vezi sa tim naređenjem?

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, mislim da je optuženom, ako ne grešim, trebalo tri ili četiri minuta da pročita, ali tu još uvek nema pitanja.

SUDIJA ROBINSON: Međutim i vi isto tako trošite vreme na čitanje. Molim vas da čujemo pitanje koje se odnosi na ovo naređenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo jednostavno. Samo da ispravim, ovde se ne radi samo o prisilnom iseljavanju, nego bih vas podsetio, gospodine Robinson, da je ovde bilo svedoka koji su govorili

...

SUDIJA ROBINSON: Ali hajde da čujemo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je, prema našim saznanjima, rukovodstvo Republike Srpske nastojalo i preduzimalo mere da se onemogućí i da se kazni nasilje?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Mi smo stalno na to ukazivali i dobijali smo takva uveravanja da oni to zabranjuju. I meni je poznato da je pre, otprilike, godinu dana izašla jedna knjiga u kojoj su sabrani svi ti takvi, sve te takve instrukcije ili naredbe Radovana Karadžića, kao i njegova prepiska sa nekim stranim državicima. Mislim da se i ovaj dokument tamo nalazi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vam ne govorim sada o knjizi koja je izašla pre godinu ili dve. Ovo je naređenje koje je negde iz avgusta 1992. godine. Moje pitanje je vrlo precizno: da li je, prema našim saznanjima, rukovodstvo Republike Srpske, prema našim saznanjima u to vreme, nasojalo i preduzimalo mere da spreči svako nasilje na etničkoj ili na bilo kojoj drugoj osnovi i da se poštuju Ženevske konvencije i tako dalje?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: To nam je bilo poznato, jer su nam takva uveravanja pružali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ja molim da se ovo uvede kao dokazni predmet, jer ovo je dokument, gospodine Robinson.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Jovanoviću, postavljeno vam je pitanje o tome da li je republika Srpska pokušala i preduzela mere da spreči da se to desi. Da li je kaznila počinitelje? Možete li da mi date primer da je neki od počinilaca kažnjen, za koga ste vi znali u to vreme?

SVEDOK JOVANOVIĆ: Ja lično nisam u toku tih zbivanja u Bosni i

Hercegovini. Možda je bilo, verovatno je bilo, ali ja nisam u stanju da to kažem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mogu li da idem dalje?

SUDIJA BONOMI: Ono što vi radite je da potvrđujete veoma sugestivna pitanja koja vam postavlja optuženi, a nemate nikakvo lično saznanje o tim okolnostima. I onda je ono što mene brine, da se ovde, možda, radi o potpuno bezvrednim odgovorima na bezvredna pitanja.

SVEDOK JOVANOVIĆ: Pa ja nisam bio u Bosni sve vreme rata i nije mi ... Sem što sam jednom bio u Bijeljini, to je bilo reči, jedne noći i nisam imao nikakvog svog ličnog uvida u situaciju koja se tamo razvijala. Prema tome, ne možete od mene očekivati da ja kažem nešto više od toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Jovanoviću, ja vam ni nisam postavio pitanje ...

SUDIJA BONOMI: Ja nisam vama uputio nikakvu kritiku, već hoću da dam komentar da su pitanja bez ikakve svrhe.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, vaše poslednje pitanje. Moramo ovo da privedemo kraju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa ja imam još nekoliko pitanja, gospodine Robinson. Ne znam zašto bi ovo bilo moje poslednje pitanje.

SUDIJA ROBINSON: Ja ću vam dozvoliti još samo jedno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Treba mi još nekoliko pitanja. Je l' vi nećete da mi dopustite više pitanja?

SUDIJA ROBINSON: Ne. Još jedno pitanje i onda ćemo da završimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ja ću onda da postavim pitanje koje mi je na redu. Ja sad ne mogu da prebiram po ovim pitanjima šta mi je važnije, šta je manje važno ... Molim vas, pogledajte tabulator 51, to je izveštaj generalnog sekretara i skrećem vam pažnju da je to izveštaj ... 30. avgust, znači Ö

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, mi nemamo 51. Naš registrator se zaustavlja na 50.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je u tabulatorima ... Kod mene .. ovo su, ovo je, ovo su papiri gospodina Najsa. Ovo nisu moji papiri.

TUŽILAC NAJS: To je već uveden kao dokazni predmet i sad ćemo da ga stavimo na grafoskop.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Pronašli smo dokument.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na početku kaže, na prvoj strani, između ostalog, kaže: "Moj specijalni predstavnik je na sastanku sa predsednikom Miloševićem pokrenuo pitanje Ö Učinjeni su razni naponi od mog specijalnog predstavnika da dobijemo pristup UNPROFOR-u u Srebrenici i Žepi. Moj specijalni predstavnik je pokrenuo to pitanje na sastanku sa predsednikom Miloševićem 12. avgusta 1995. godine Kada je spomenuo obavezu koju je general Mladić preuzeo u odnosu na generala Smita, po pitanju pristupa Međunarodnog komiteta Crvenog krsta nestalim licima iz Srebrenice. Predsednik Milošević je obećao da će uraditi sve što može da ubedi generala Mladića da odobri takav pristup ICRC-u (Međunarodni komitet Crvenog krsta), ali je rekao da ima poteškoća da komunicira sa generalom Mladićem".

SUDIJA BONOMI: Gospodine Jovanoviću, da li ste vi prisustvovali tom sastanku između tog predstavnika i gospodina Miloševića?

SVEDOK JOVANOVIĆ: Ja mislim da tada više nisam bio ministar

spoljnih poslova i da je prisustvovao gospodin Milutinović. Verovatno on.

SUDIJA BONOMI: Hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U depeši koju 14. avgusta šalje Ö 14. avgust, znači, više od mesec dana posle događaja u Srebrenici. Akaši šalje, to vam je vaš dokazni Predmet 714 ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, koje je vaše pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa moram da mu skrenem pažnju na ovu depešu u kojoj se, upravo, govori Ö Depeša Akašija, depeša Akašija Ananu (Kofi Annan) u Ujedinjenim nacijama, koji je bio potsekretar tada, valjda, za operacije. On objašnjava, piše ovde: "Predlažem da su nedavne navodi koje su se pojavili u štampi o ljudskim pravima ...

SUDIJA ROBINSON: Gde se to nalazi?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To se nalazi u depeši Akašija Ujedinjenim nacijama od 14. avgusta. Pretpostavljam, na osnovu toga je prevljen i ovaj izveštaj i on kaže na kraju prvog paragrafa te depeše, staviću je na grafoskop: "Predlažem da se nedavni navodi koji su se pojavili u štampi o kršenjima ljudskih prava čine da takav pristup takav bude još važniji ...

SUDIJA KVON: Molim vas da to stavite na grafoskop i da onda čitate. Uradite onako kako treba i poštujujte redosled. Da li je to dokazni predmet 714 ili 713? Možemo li da vidimo gornji deo dokumenta? Da, radi se o dokaznom predmetu 714.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Jovanoviću, da li vi imate lična saznanja o oville?

SVEDOK JOVANOVIĆ: Ja sam tada bio ministar. Tih dana sam

prestao, nešto malo iza toga, pa ne mogu iz ove daljine da se setim. Ako je stigao taj telegram, onda sam bio u toku. Ako nije, onda nisam mogao biti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja pokušavam ovde da pokažem da 12. avgusta nije bilo poznato šta se dogodilo u Srebrenici. A ako pogledate, ako pogledate Rezoluciju Saveta bezbednosti koja je u tabulatoru 57 ...

SUDIJA ROBINSON: Koje je vaše pitanje? Postavite pitanje. Nemojte da držite govor. Postavite svedoku pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Jovanoviću, da li se ovde, uopšte, govori i da li ovde postoji bilo kakav podatak da se nešto teško desilo u Srebrenici? Da li iko o tome zna u tom trenutku?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Ni mi nismo ništa znali, a iz ovoga se vidi da ni gospodin Akaši nije bio upoznat, ali da je činio napore da se nešto više sazna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, molim vas, da li se vidi da ni 21. decembra 1995. godine, kada je Savet bezbednosti usvojio Rezoluciju 1034, znači, decembra 1995. godine, u rezoluciji stoji: "Kršenja međunarodnog humanitarnog prava i ljudskih prava u Žepi, Srebrenici, Banja Luci i Sanskom Mostu moraju biti u potpunosti ispitana od strane relevantnih međunarodnih institucija i Ujedinjenih nacija". Dakle, tada se govori da treba da bude, da treba da bude ispitana ... Da li je to vreme, znači, kada se ta Rezolucija donosi, već vreme kada međunarodne snage, mesec dana posle Dejtona (Dayton), ulaze u Bosnu i Hercegovinu?

SVEDOK JOVANOVIĆ – ODGOVOR: Da. Iz toga što ste pročitali stoji da je bilo potrebno da se svi ti glasovi i informacije, navodne, provere od strane relevantnih faktora. Nije se ni u tom trenutku moglo sa sigurnošću ništa reći da se tamo desilo nešto strašno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je, gospodine Jovanoviću,

to što smo mi osuđivali napad na Srebrenicu, motiv naš bio, odnosno razlog što smo to radili bio, što je bio napad na zaštićenu zonu, što je bila vojna operacija, a ne što je iko imao bilo kakvu pomisao o tome da ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, to je sugestivno pitanje. Ovim završavamo sa dodatnim ispitivanjem. Gospodine Jovanoviću, ovim se vaše svedočenje završava. Hvala vam što ste došli na Međunarodni sud da svedočite. Sada ste slobodni i možete da idete, a dokument koji je gospodin Milošević hteo da se uvrsti u spis, ćemo da uvrstimo. To je Karadžićevo naređenje.

sekretar: To je dokazni Predmet D279.

SVEDOK JOVANOVIĆ: Poštovani Sude, ovim je i moja uloga završena. Bila mi je čast da predstavljam svoju državu pred Međunarodnom ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala što ste bili na raspravi. Pre nego što pozovemo sledećeg svedoka ... Gospodine Miloševiću, jeste li hteli nešto da kažete?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, hteo sam da vam stavim jednu primedbu. Mislim da je ona sasvim opravdana, ali vi ćete sami reći da li je. I juče, za vreme ispitivanja gospodina Najsja i pre više meseci kad je ovde ispitivan svedok, mislim da se zvao Dijego Arija (Diego Arria), oba puta je na neprimeren način korišćen dokument Međunarodnog suda pravde (ICJ, International Court of Justice) o privremenim merama. Moja je primedba da vi niste stavili primedbu gospodinu Najsju na način na koji je on koristi, jer Međunarodni sud pravde uopšte nije ulazio u *meritum* stvari i ovde je predstavljeno ono što tvrdi Bosna i Hercegovina ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, prekinuo sam vas. Ako imate prigovor o tome kako je gospodin Najs koristio predmet Međunarodnog suda pravde, onda ste to tada trebali da iznesete. Pre nego što se pozove sledeći svedok, želim da iskoristim ovu priliku da izrazim mišljenje i zaključke Pretresnog veća što se tiče korišćenje vremena od strane učesnika u postupku. Prvo ću da se obratim optuženom, a potom ću da se obratim Tužilaštvu. Gospodine Miloševiću, do sada ste pozvali 19 svedoka. Vaša skorajša lista svedoka je imala 27 svedoka. Po vašoj sopstvenoj proceni, za njih je potrebno 108 sati, a ako računamo četiri sata dnevno, to će biti 27 dana. Kada se tome dodaju trećine vremena glavnog ispitivanja za unakrsno ispitivanje Tužilaštvo, to je, onda, 18 dana, što ukupno čini 45 dana za ovih 27 svedoka. Do sada ste iskoristili 30 dana tako da na kraju kada završite sa ispitivanjem 27 svedoka, vi ćete da iskoristite ukupno 75 dana ili polovinu od ukupnog vremena koje ste dobili, što iznosi 150 dana. A u tom periodu vi ste pozvali samo 27 svedoka, plus ovih 19 koji su već svedočili, što je ukupno 46 svedoka. Ono što još više zabrinjava jeste to da vaš spisak svedoka uključuje svedoke koji će da svedočiti o Kosovu. Na kraju tih 75 dana, na polovini vremena na koje imate pravo, po najoptimističnijim procenama biće izneta samo jedna trećina dokaza Odbrane. Ja sam sada pogledao spisak svedoka i zabrinjava me vreme koje ste vi odredili za neke od ovih svedoka. Po četiri sata za tri svedoka, za dva svedoka po šest sati, za još dva svedoka po sedam sati, za još tri svedoka po devet sati, a za jednog svedoka 12 sati. Da li je ovo najbolji način da se iskoristi vreme koje vam je stavljeno na raspolaganje? Ono što je još važnije, da li je ovo najbolji način da se koristi vreme Pretresnog veća? Mi mislimo da nije i kako stvari sada stoje, vrlo je verovatno da na kraju tih 150 dana neće biti saslušano više od 110 ili 120 svedoka. Pretresno veće želi da svima bude jasno da vi snosite krajnju odgovornost za ovo. Mi ćemo vrlo pažljivo da pratimo vreme koje je potrebno za glavno ispitivanje, da bismo bili sigurni da se to vreme koristi kako treba. Svedočenja moraju da budu relevantna i ne treba da se ponavljaju. A sada, gospodine Najs, Pretresno veće je odredilo vreme na osnovu očekivanja da, imajući u vidu vaše iskust-

vo i profesionalnost, za unakrsno ispitivanje ne bi bilo potrebno više od dve trećine vremena koje je bilo potrebno za glavno ispitivanje. Međutim, ovo se nije pokazalo tačnim u praksi i naša statistika pokazuje da je na unakrsno ispitivanje, u stvari, potrošeno čak 80 posto vremena od onog koje je iskorišćeno za glavno ispitivanje. Takođe, tokom unakrsnog ispitivanja uvodite jako mnogo dokumenata i zbog toga se produžava dodatno ispitivanje. Molim da se pozabavite time. Pretresno veće će, takođe, vrlo strogo da prati uvođenje dokaznih predmeta tokom unakrsnog ispitivanja. Pretresno veće skreće stranama pažnju na ova pitanja i to uključuje i dodeljenog zastupnika Odbrane. Vreme Suda mora da se koristi dobro i efikasno. Nismo naročito ubeđeni da je način na koji vi koristite svoje vreme, gospodine Miloševiću, najbolji način da ga koristite i posle ovoga želimo da budemo vrlo strogi, ali pravični, pri praćenju vremena koje vam je dodeljeno. Moraćemo da pratimo način na koji se koristi vreme Suda. Nismo zadovoljni brzinom kojom se suđenje odvija i mogu da kažem da razmatramo jednu meru, zaštita nam treba savet lekarskog osoblja, o tome da li je optuženi, koji je bio dobrog zdravlja proteklih nekoliko meseci, možda može da radi četiri dana nedeljno, tri nedelje mesečno. Isto tako želim da kažem da on ima pravnog zastupnika koji mu je dodeljen. Žalbeno veće je navelo neke od načina na koji taj dodeljeni zastupnik može da pomogne optuženom. I, naravno, pristup Pretresnog veća o upotrebi vremena mora da uzme u obzir tu opciju koja stoji na raspolaganju optuženom. Gospodine Najs, izvolite.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, naravno da ćemo da učinimo sve što možemo kako bismo se pridržavali vremena i za unakrsno ispitivanje i za administrativna pitanja i nadam se da će to biti bolje kod sledećeg svedoka. Ipak, mislim da sam kod poslednjeg svedoka iskoristio manje od 50 posto vremena koje mi je dodeljeno za unakrsno ispitivanje. Praksa koju sam uveo sa prethodnim svedokom da se unapred pročitaju dokumenti kojima ću kasnije da se bavim, mislim da je imala određene pozitivne rezultate budući da je, narednog dana, svedok brže mogao da se bavi tim dokumentima nego da ih

nije pročitao. Bio bih zahvalan ukoliko bi mi Pretresno veće reklo da li smatra da je korisno da se unapred daju dokumenti svedoku i da ih svedok unapred pročita.

SUDIJA ROBINSON: Da, Pretresno veće smatra da to jeste korisno, ali to treba da se odlučuje od slučaja do slučaja.

TUŽILAC NAJS: Da, ali ako pogledamo sam spisak svedoka, vidimo da ima nekoliko svedoka kojima bi se dokumenti mogli unapred dati na čitanje.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, rekao sam da ste za neke svedoke predvideli četiri, sedam, šest, devet, a za jednog svedoka čak i 12 sati. Vi treba da pokušate da završite sa ispitivanjem svedoka što je pre moguće. Recite nam da li vam zaista treba toliko vremena za glavno ispitivanje? Za neke svedoke ste naveli po sat i po, to je u redu. Ali mislim da biste trebali da stremite tome da glavno ispitivanje ne traje duže od jednog dana.

SUDIJA KVON: Gospodine Miloševiću, vi ste ranije rekli da ćete da izvoditi dokaze usmeno i da nećete da se oslanjate na izjave svedoka. Zbog uštede na vremenu, govorim u svoje ime, hteo bih da vas posavetujem da razmislite o tome da određene delove svoje odbrane predočavate putem pisanih izjava, u skladu sa Pravilom 89(F) ili 92bis. Recimo, Danica Marinković koja se nalazi na strani 3 vašeg spiska svedoka. Tu stoji da vi predviđate da će vam biti potrebno devet sati za ispitivanje te svedokinje. Koliko sam shvatio, radi se o sudiji koja je provela istragu o incidentu u Račku (Recak). Meni je jasno da se radi o važnom svedoku, ali mi nije jasno zašto je potrebno devet sati, odnosno dva i po dana za glavno ispitivanje, budući da ona ne može ništa da kaže o vama i o vašim delima. Kao sudija, ona sigurno može da dostavi pisanu izjavu o onome šta je videla i doživela i da to učini na jedan profesionalan način, kako biste se vi tokom glavnog ispitivanja koncentrisali na važna pitanja koja treba da obradite usmenim putem i da, takođe, preko nje uvedete

određene dokazne predmete, a da periferna pitanja budu pokrivena tom pisanom izjavom. Mislim da ćete na taj način moći da završite glavno ispitivanje tokom jedne ili dve sednice i tako ćete da uštedite dosta dragocenog vremena. Ja vam savetujem da to imate na umu kada budete planirali naredni spisak svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ako mogu nešto da kažem, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Prvo želim da vam kažem da su vaši saveti korisni i ja ću nastojati da, zaista, najracionalnije moguće koristim vreme, najracionalnije moguće. Ali mislim da bi trebalo da imate u vidu, da ja sada, objektivno, s obzirom da ja nikada nisam imao neko vreme za pripremu, samo za sebe i za pripremu. Ja sada ne kristim i ne radim tri dana. Ja moram da radim pet ili šest dana nedeljno, jer moram da vidim svedoke koje nikad nisam imao prilike da vidim. Video sam onoliko svedoka koliko ste mi dali vremena. Ja nisam mogao više svedoka da vidim. Nekad sam i po dva i po tri svedoka imao u jednom danu. A, kao što znate, druga strana je po deset ili po pet ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, zaustavite se na trenutak, molim vas. To je veoma relevantno i povezano sa jednim mojim komentaram. Čuo ovo šta ste rekli, ali prilikom procene ja ne mogu da ignorišem činjenicu da vam je dodeljen branilac, a da vi ne koristite njegove usluge. Vi, takođe, imate i svoje savetnike i saradnike. Vi ne možete da se žalite na to da nemate dovoljno vremena za pripreme kada ne koristite ono što vam stoji na raspolaganju. Žalbeno veće je donelo odluku po tom pitanju. Dakle, vi ne možete da iznosite te argumente pred Pretresno veće. Ja ću u potpunosti da ignorišem taj argument kada budem procenjivao vreme koje je vama dodeljeno. Ako budete koristili usluge dodeljenih advokata i ako onda budete imali problema sa vremenom, odnosno, ne budete

imali dovoljno vremena, to je onda druga stvar. Ali, ne možete sada da se žalite na nedostatak vremena, a da, pri tome, ne koristite usluge dodeljenog branioca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, moji saradnici mi pripremaju mnoge dokumente i obavljaju neke prethodne razgovore sa svedocima. To čine moji saradnici. Ali, valjda, nećete osporiti da je potrebno da i ja vidim svedoka i razgovaram sa svedokom. Prema tome, u ona dva radna dana koja meni preostaju, ja mogu da vidim dva svedoka. Ja ne mogu da vidim 20 svedoka. I, molim vas, da imate u vidu fizička ograničenja koja postoje. Ali da se vratim na osnovnu stvar: ovo što ste vi pročitali, ovo što ste konstatovali s brojem i tako dalje, samo pokazuje koliko je nerealno vreme meni dato. A drugo, vreme je računato na osnovu prakse. Da ne ulazimo u to da li je tačno izračunato. Da pretpostavimo da je tačno izračunato. Na osnovu prakse gospodina Najsa koji je maksimalno koristio 92bis i 89(F), vaša pravila, da unese ogromnu količinu materijala uz veoma kratko prethodno ispitivanje. To je učinjeno na štetu javnosti ovoga što se ovde dešava. Ja, s druge strane, želim da svedoci ovde svedoče javno, a ne da izručim kamion dokumenata i da vam kažem "Evo, vi to sve gledajte", jer svi ste vi ...

SUDIJA ROBINSON: Neću da vam dozvolim da kažete da je to išlo na štetu javnosti, budući da je Pretresno veće donelo odluku da je to prihvatljivo i da se dokazi mogu predočavati na taj način. Pretresno veće je, naravno, uzelo u obzir i pravo javnosti da vidi i čuje dokaze. Ali ja vidim da ste vi bili prilično selektivni prilikom odgovaranja na ono što sam ja rekao u vezi sa dodeljenim advokatom, budući da uopšte niste spomenuli korišćenje njegovih usluga. Vi ste samo spomenuli vaše saradnike, a dodeljeni advokati mogu, takođe, da pomognu za pripremu svedoka. To je jedna stvar koju je Žalbeno veće konkretno spomenulo u svojoj odluci, a postoje i drugi načini na koji bi dodeljeni advokati mogli da vam pomognu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, advokati koje ste mi nametnuli, ne predstavljaju mene nego vas.

SUDIJA ROBINSON: Ne želim da slušam ovakve stvari. Radi se o potpuno neprihvatljivom komentaru da dodeljeni advokati predstavljaju mene, odnosno Pretresno veće. Radi se o potpuno neprikladnom komentaru koji nema nikavu težinu i neodrživ je.

ADVOKAT KEJ: Mogu li nešto da kažem, časni Sude?

SUDIJA ROBINSON: Izvolite.

ADVOKAT KEJ: Hteo bih samo da kažem da u skladu sa nalogom Pretresnog veća optuženi ima pravo, takođe, da imenuje vlastitog advokata. Dakle, on nije ograničen samo na mene i gospođu Higin (Higgins). On, ukoliko želi, bi mogao ovde da ima bezbroj advokata. Ne počinje niti se završava sve sa gospođom Higin i mnome.

SUDIJA ROBINSON: Da, potpuno ste u pravu. Gospodine Miloševiću, čuli ste šta sam imao da kažem u ime svih članova Pretresnog veća. Molim vas da imate to na umu i nemojte da očekujete da ćemo da budemo blagi u vezi sa korišćenjem vremena, budući da ne koristite sve ono što vam stoji na raspolaganju. Ja vas upozoravam na to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, da li možete da mi kažete da bi, da neko može ako mi pomaže, da udvostruči ili utrosuči vreme koje se ovde provodi. Ovde se provodi jedno vreme. Jedan dan je jedan dan. Ja ispitujem svoje svedoke. Prema tome, kako to ... Kao kad bi neko kad bi mi pomagao, mogao paralelno da vodi nekoliko procesa i da se nekoliko svedoka paralelno ispituje. To je nemoguće. Ja nisam sahvatio da vi stavljate primedbu da ja ovde postavljam nerelevantna pitanja ili da, ili da uzaludno trošim vreme.

Svedoci koji su ovde nastupali, odgovarali su na pitanja koja su bitna za saznavanje istine o ovome što se stvarno dogodilo. I tako će biti i ubuduće. A moj je interes, svakako, da vreme koristim što racionalnije.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, dovoljno smo razgovarali o ovom pitanju. Čuli ste šta sam imao da kažem, a sad vas molim da pozovete sledećeg svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pozivam svedoka, doktora Vukašina Andrića.

SUDIJA ROBINSON: Neka svedok pročita svečanu izjavu.

SVEDOK ANDRIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, sedite.

SVEDOK ANDRIĆ: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro jutro, doktore Andriću.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Dobro jutro, gospodine predsedniče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Radi racionalnog trošenja vremena, ja ću samo nekoliko stvari na početku da kažem u vezi s vama, pa mi vi samo, molim vas, kratko odgovorite sa "da" ili "ne". Rođeni ste na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U selu Raka (Rake), opštini Uroševac (Ferizaj).

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 1950. godine.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste doktor medicine, profesor ste na Medicinskom fakultetu, je l' tako?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sve školovanje ste proveli na Kosovu osim što ste studirali medicinu u Beogradu, je l' tako?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sada mi recite, gde ste bili zaposleni? Vi ste se posle, koliko ja imam ovde podatke, posle školovanja vratili u specijalizacije, vratili tamo odakle ste došli, znači na Kosovo i Metohiju i počeli da radite kao lekar.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Oktobra meseca 1973. godine počeo sam da radim u Zavodu za medicinu rada Elektroprivrede Kosova. Znači, u jednoj ustanovi u Prištini (Prishtine).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste bili stalno zaposleni, znači od početka studija pa do današnjeg dana?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, sa jednom kratkom pauzom 1988. godine. Jedno kratko vreme, nekoliko meseci sam samo radio u Beogradu, inače, ceo svoj radni vek sam proveo na teritoriji Kosova i Metohije, u zdravstvenim ustanovama na Kosovu i Metohiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kad ... Asistent na Medicinskom fakultetu u Prištini ste postali 1981. godine.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kasnije redovna karijera, docent, vanredni i redovni profesor, je l' tako?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, prošao sam sve ... Sva zvanja, od asistenta do redovnog profesora. Sada sam, trenutno sam redovni profesor na Medicinskom fakultetu u Prištini, sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici (Mitrovice).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, doktore Andriću. Vi ste u toku ovog vremena o kome ćete svedočiti, bili Sekretar za zdravstvo Kosova i Metohije, je li tako?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad ćemo preći na pitanja o kojima vi svedočite. Recite kakva je bila nacionalna struktura zaposlenih u zdravstvenim ustanovama na teritoriji Kosova i Metohije pre agresije NATO pakta?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: U zdravstvenim ustanovama na teritoriji Kosova i Metohije radili su mnogi lekari i zdravstveni radnici. Osim Srba, radili su Albanci, Crnogorci, Muslimani, Turci, Romi i svi ostali koji su živeli na tim prostorima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Andriću, molim vas da otvorite tabulator 1. Gospodo, ja se nadam da vi imate, ovo je sve dato i prevedeno. U tabulatoru 1 prikazana je nacionalna struktura zaposlenih radnika u zdravstvenim ustanovama na teritoriji Autonomne Pokrajine Kosova i Metohije na dan 31. decembra 1998. godine. Doktor Andriću, da li ste vi dali ove podatke?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Te podatke su skupile moje službe koje su u to vreme radile u pokrajinskom Sekretarijatu za zdravlje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači ovo su podaci Sekretarijata za zdravlje Kosova i Metohije koje se odnose na 31. decembar 1998. godine?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, kao što vidimo ovde, "ukupno", ako se gleda poslednja kolona. Molim vas da pročitate poslednju kolonu, horizontalnu?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: 12.599. To je ukupno zaposlenih u zdravstvu, znači svih radnika u zdravstvu, ne samo zdravstvenih radnika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Od toga je, kao što se vidi sada u ovom prvom vertikalnom: 5591 Srbin, 5301 Albanac, 455 Crnogoraca, 420 Muslimana, 196 Turaka, 69 Goranaca, 316 Roma i 18 Jugoslovena, 14 stranih državljana. E sada, molim vas, doktore Andriću, u paragrafu 87 kosovske optužnice piše: "Nakon što je Kosovo 1989. godine praktično oduzeta autonomija, na Kosovu dolazi do sve većih političkih podela. Krajem 1990. godine i tokom cele 1991. godine hiljade kosovskih Albanaca, lekara", dakle, prvo piše lekara ovde, "nastavnika, profesora i tako dalje otpušteno je s posla" i ostalo. Da li ste vi koji ste radili tada na Kosovu i Metohiji, čuli da je 1989. godine Kosovu oduzeta autonomija?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne. Kosovu nikad nije ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako ste vi doživeli to? To su bile tada ustavne promene. Kako ste vi doživeli kao zaposleni lekar, 1989. godine, da je Kosovu, kako piše ovde, oduzeta autonomija? Kao građanin, lekar.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: To nije tačno. Kosovu nikada nije oduzeta autonomija. 1989. godine, amandmanima i 1990. godine, Ustavom, Kosovu je samo potvrđena autonomija. Međutim, drugi je problem ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ne sviđa mi se ovaj način na koji vodite svedoka. Ja sam mislio da vi svedoku postavljate pitanja o statističkim podacima, odnosno, o broju zaposlenih lekara u zdravstvu, a onda ste se pozvali na paragraf 87 Optužnice i odmah prešli na ukidanje autonomije. Da li ste završili sa pitanjima iz tabulatora 1?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Iz tabulatora 1, kao što vidite, gospodine Robinson, same cifre govore. Znači decembra i to poslednjeg dana decembra 1998. godine, 5301 Albanac radi, a ovde se tvrdi, u ovom paragrafu 87, da su otpušteni s posla, isterani lekari. I to, i to devet godina ranije. Ti koji su devet godina ranije isterani s posla, znači, po ovim dokazima ovde, rade. Prema tome, ovo što piše u paragrafu 87 je laž, gospodine Robinson i to se vidi iz ovih podataka. Ovo su materijalne činjenice. A ja ću sada da pitam ...

SUDIJA ROBINSON: Meni nije bilo jasno da ste završili ispitivanje o tom pitanju. Budući da ste to sada pojasnili, molim vas, nastavite.

ADVOKAT KEJ: Molim da se tabulator jedan uvrsti u dokazni spis.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Koji je sledeći broj?

sekretar: D280.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Andriću, u sredini ovoga što sam vam čitao, ali vi to nemate pred sobom, nije ni bitno, kaže se: "Tokom 1990. godine i tokom cele 1991. godine hiljade Albanaca" i onda se kaže "lekara", vas ću pitati samo za lekare, iako ste kao građanin, verovatno, znali i o drugim građanima, pogotovo što lekari dolaze u kontakt sa mnogo ljudi, da su otpušteni i tako dalje. Da li vam je poznato, dakle, bar što se tiče zdravstvenih ustanova i univerziteta, da su Albanci otpušteni? I, konkretno, kad vas to pitam, pitam vas da li vam je poznato da su lekari otpušteni, Albanci otpušteni, iz domena koji vi znate, znači, kao lekar i zdravstveni radnik?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Otpušteni su samo oni slučajevi koji su drastično kršili postojeće zakone, posebno Zakon o radu i radnim odnosima. Oni, najveći broj njih je čak svesno kršio taj zakon i na taj

način gubio pravo na rad. Međutim, pojašniću ovde, taj zakon nije bio specifikum koji je primenjivan na Albance. Taj zakon je, jednostavno, primenjivan na sve. Znači, svi oni koji su kršili taj zakon dolazili su pod udar zakona.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čekajte, molim vas, čekajte, molim vas, da budemo, da budemo, da demistifikujemo zakon. Ne razumem o čemu se radi ilim moždam oni koji gledaju, ne znaju o čemu se radi. Šta znači kršili zakon? Navedite neki primer kako ...

SUDIJA BONOMI: Pre nego što nastavite, profesore, da li imate neke brojke za 1989. godinu, kako bismo te brojke uporedili i kako bismo videli koliko ljudi je napustilo svoj posao? Drugim rečima, da li je Sekretarijat sproveo ovo isto i 1989. godine?

SVEDOK ANDRIĆ: Nemam te podatke. Nemam te podatke. Imam podatke za, znači, 1999. godinu i ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, 1989. godine, koliko ja znam, vi ste bili lekar?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ja sam bio lekar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste imali nikakvu funkciju u administraciji, već ste se samo bavili lečenjem građana, je l' tako?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali doći ćemo i na ta pitanja. Dakle, kada ste rekli ...

SUDIJA BONOMI: Da li sam ja pogrešno shvatio da ste vi 1989. godine bili na mestu profesora, dakle, na istom mestu kao i danas?

SVEDOK ANDRIĆ: Da, ja sam bio 1989. godine na fakultetu, Medicinskom. Nisam bio profesor, bio sam mladi docent. Tek sam prešao sa asistenta na ...

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ovo što ste rekli “otpušteni”, u kojim slučajevima su zaposleni, bilo Albanci, bilo Srbi, otpušteni? Kad kažete koji su se ogrešili o zakon, o kojim slučajevima?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa bilo je različitih slučajeva: ako radnik ne dođe mesec dana na posao i to ne opravda, zatim, ako odbija u nekoliko navrata da izvrši radne zadatke i tako dalje i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to su znači slučajevi predviđeni Zakonom o radnim odnosima. Kad neko prestane da dolazi na posao, onda ga, gospodine Andriću, otpuste.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je to bila praksa koja je ... I propisi koji su važili u celoj Srbiji. Ne samo za zdravstvene ustanove, nego, uopšte, Zakon o radnim odnosima?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, taj zakon ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako neko pet uzastopnih dana ne dođe na posao, a to neopravda, bilo lekarskim uverenjem, bilo nečim, nečim drugim, prestaje mu služba.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Taj zakon je važio za sve zaposlene u Srbiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su neki, da ovo sad preciziram, to će delimično odgovoriti na pitanje gospodina Bonomija, da li su neki od njih sami napuštali posao?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Bilo je dosta takvih slučajeva koji su sami napuštali posao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, šta je bio razlog da oni sami napuštaju posao?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Veliki broj njih je bio već duboko upleten u separatistički pokret. Radilo se o ljudima koji su bili veoma dobro materijalno situirani i finansijski. Oni su napuštali posao, prelazili u paralelne institucije i otvarali, konkretno o lekarima govorim, znači, svoje privatne ordinacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, na to ćemo doći, opet, kasnije. A da li su oni Albanci koji su bili zaposleni u zdravstvu ...

SUDIJA BONOMI: Oprostite, profesore, postavio bih vam sledeće pitanje: da su reči u ovom paragrafu drugačije. Da, recimo, tu stoji: "Tokom 1989., 1990. i 1991. godine, na hiljade kosovskih Albanaca, lekara, nastavnika, profesora, radnika i državnih službenika je otišlo sa posla", da li bi to bila tačna formulacija?

SVEDOK ANDRIĆ: Veliki broj njih je, u to vreme, iz različitih razloga napuštao posao.

SUDIJA ROBINSON: Došao je trenutak za pauzu. Napravićemo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Andriću, evo, u ovom što ste vi rekli, jedan broj je sam napuštao posao. Zašto?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Oni su na taj način prkosili pravnom sistemu Srbije, a istovremeno su formirali paralelne institucije. U ovom slučaju govorim za lekare. Znači, profesori Medicinskog fakulteta formirali su svoj paralelni Medicinski fakultet, a lekari su, oni koji su bili, rekao sam već, bogatiji, situiraniji materijalno, oni su otvarali

svoje privatne ordinacije i u njima radili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li su, recite mi, da li su oni Albanci zaposleni u zdravstvu i na Univerzitetu koji nisu hteli da napuste posao, normalno nastavili da rade

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Oni su normalno nastavili da rade i što se tiče vlasti nisu imali nikakvih problema. Njihov jedini problem su bili njihovi sunarodnici, separatisti, koji su ih primoravali da plaćaju svakoga meseca Ö Znači, od svojih ličnih prenadležnosti morali su da odvoje jedan posto. To je bio svojevrsni reket. Apsolutno su svi to morali da plate. Osim toga, na njih je uvek i stalno vršen, permanentno, pritisak da napuste te državne institucije i da pređu u paralelne institucije tako da su na razne načine maltretirani, kako oni, tako i članovi njihovih porodica.

SUDIJA ROBINSON: Profesore, koji je procenat Albanaca napustio posao?

SVEDOK ANDRIĆ: Ja mogu da kažem, nemam precizan podatak. Mogu da kažem, gospodine Robinson, samo za Medicinski fakultet, da je, otprilike, manje od polovine albanskih profesora i asistenata i saradnika napustilo Medicinski fakultet. To isto važi i za lekare.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ta situacija o kojoj ste sad govorili, da su ovi koji su ostali trpeli pritiske i šikaniranja i oni i članovi njihovih porodica, je li ona trajala sve do početka bombardovanja ili je prestala ranije?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ona je trajala sve do početka bombardovanja, čak se i intenzivirala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, koji je bio odnos, proporcija, dakle, zaposlenih Albanaca i Srba u zdravstvenim ustanovama u Prištini?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Odnos je bio 1:1, s tim, što se lekara tiče, na čitavoj teritoriji Kosova i Metohije, nešto je bio povoljniji za Albance. Znači, nešto malo više je bilo lekara Albanaca nego Srba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas da otvorite tabulator 2. To je tabela o nacionalnoj strukturi zaposlenih u zdravstvu i zaposlenih zdravstvenih radnika na Kosovu i Metohiji na dan 24. marta 1999. godine, dakle, 24. mart 1999. godine, vreme kad je počelo bombardovanje. To je u tabulatoru dva. Tu su dati lekari, dentisti, farmaceuti i ostali zdravstveni radnici. Pretpostavljam da ovo "ostali zdravstveni radnici" to su medicinske sestre i druge zdravstveno osoblje.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Tako je. Ovo je tabela, za razliku od prve tabele gde su prikazani samo zaposleni zdravstveni radnici, a ne i svi zaposleni u zdravstvenim ustanovama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Oni svi koji nisu zdravstveni radnici, to su pomoćni radnici.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, to su pomoćni radnici koji

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Portiri, čistači, šoferi, instalateri, majstori i tako dalje, je l' tako?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Tako je. Oni nisu u ovoj tabeli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovde su, znači, samo zdravstveni radnici. Ukupno je, kao što se vidi ovde u tabeli, 2087 lekara, od toga 1008 Albanaca i 847 Srba, 66 Crnogoraca, 20 Turaka i 146 ostalih. Ko su ovi ostali?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: A ti su ostali svi koji su živeli ili ... Na teritoriji Srbije. Srbija je multietnička država i u te ostale ubrajamo i Makedonce, Grke, Bugare, Rumune, Rusine, Hrvate i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ovde piše: "24. marta 1999. godine broj zaposlenih zdravstvenih radnika u svim zdravstvenim institucijama albanske nacionalnosti 4462, odnosno 47 posto, a 5108 Srba i drugih, nealbanske populacije". Tu ulaze Muslimani, Turci, Goranci i ostali, je l' tako?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Svi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svi.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Osim Albanaca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na tabeli u tabulatoru 2 imamo i broj i nacionalnu strukturu zaposlenih radnika na dan 24. marta, po zdravstvenim centrima. Vidimo dakle Priština, Istok (Istog), Peć (Peje), Đakovica (Gjakove), Prizren (Prizren), Dragaš (Dragash), Zvečan (Zvecan), Mitrovica, Gnjilane (Gjilan), Vitina (Viti). Da li ima nešto tu karakteristično na šta biste, s obzirom da ste bili Sekretar za zdravstvo, mogli da ukažete u vezi sa ovom tabelom?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa tu ima nekoliko karakteristika koje bih hteo da pokažem. U zavisnosti od nacionalne koncentracije određenih grupa po nacionalnosti, išao je i procenat zaposlenih, tako da imamo u Đakovici 605 Albanaca, a imamo 70 Srba. U Prištini je taj odnos ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čekajte, samo da vas ispravim. 70 Srba i Crnogoraca.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: 70 Srba i Crnogoraca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A 605 Albanaca.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Tako je. U Prištini je nešto povoljniji taj odnos i tako. U Prizrenu je, opet, više Albanaca, u Kosovskoj Mitrovici nešto malo više Srba ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Kad kažete "u Prištini", evo univerzitetski ... Pod brojem 4 na tabeli, Univerzitetski zdravstveni centar Priština, ukupno ... Tu je stanje u korist Srba veće ...

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... u Univerzitetskom centru.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li to ima neke veze sa obrazo-

vanjem u populaciji Srba i populaciji Albanaca?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa ima svakako, jer su ... Uvek je ... Nikada se nije moglo gledati ... Taj odnos između procenta zaposlenih Srba i Albanaca u zdravstvenim ustanovama je uvek bio drugačiji u odnosu na odnos zaposlenih Srba i Albanaca u drugim strukturama, na primer, na železnici, u poljoprivrednim kombinatima i tako dalje, jer je uvek ... Tu je bilo više Srba školovanih, visokoškolovanih, koji su se zapošljavali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SUDIJA BONOMI: Profesore, mora da postoji nekakva razlika između ove dve tabele. U tabulatoru 2 ukupan broj u prvoj tabeli je 9.570.

SVEDOK ANDRIĆ: Da.

SUDIJA BONOMI: A ukupni broj u drugoj tabeli je 13.134. Možete li da nam objasnite zašto su te cifre drugačije? Da li u drugoj tabeli ulaze onda tu i ostali radnici, ne samo medicinski radnici?

SVEDOK ANDRIĆ: Da, upravo to. U drugoj tabeli su i ostali radnici. Ja sam komentarisao prvo tu tabelu, uvaženi gospodine Bonomi.

SUDIJA BONOMI: Hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, u ovoj, u ovoj drugoj tabeli, imate, praktično, dve tabele: jedna do 24. marta 1999. godine i druga je do 10. septembra 1999. godine. Na toj tabeli se vidi da, praktično, više u najvećem broju centara, osim kad je reč o Dragašu, Zvečanu i Kosovskoj Mitrovici, uopšte nema Srba.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Na žalost, to je takvo stanje i mogu slobodno reći da je to stanje i trenutno važeće stanje na teritoriji Kosova i Metohije. Znači, zdravstveni radnici Srbije sa teritorije Kosova i Metohije su, uglavnom, proterani, osim zdravstvenih rad-

nika, Srba, u Kosovskoj Mitrovici i to u severnom delu Kosovske Mitrovice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A recite mi, da li su svi profesori i asistenti Medicinskog fakulteta u Prištini albanske nacionalnosti, napustili svoja radna mesta na klinikama i institutima?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne. Veliki broj profesora i asistenata albanske nacionalnosti ostao je i dalje da radi na klinikama Kliničko-bolničkog centra i institutima Medicinskog fakulteta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li biste mogli da, primera radi, navedete, po sećanju, imena nekih istaknutih Albanaca koji su normalno nastavili da rade, govorim sada o Univerzitetu i skrećem vam pažnju na tabulator 3. Vi ste napravili jedan spisak onih koji su, koji su ostali da rade na klinikama posle 1991. godine.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Ovde je ... Ovde ja imam, ovaj, taj spisak, u kome je greška. Verovatno prilikom kucanja i prevođenja. Piše 1999. godina, 1991. godina je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Shvatam da je reč o 1991. godini. Posle 1991. godine.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ja se dobro sećam profesora Dževada Nurboje (Xhevat Nurboja) koji je, Albanca koji je ostao da radi na Medicinskom fakultetu i bio uključen u srpsku nastavu, na srpskom Medicinskom fakultetu. Isti status je imao i docent doktor Tefik Gaši (Tefik Gashi) sa sudske medicine. A mogu da nabrojim niz profesora Albanaca, uglednih profesora, koji su ostali posle 1991. godine da rade na institutima Medicinskog fakulteta i klinikama. Između ostalih, profesor Ešref Bićaku (Eshref Bicaku), profesor Džemal Barjaktari (Xhemajl Bajraktari), profesor Hisri Tafardžiku (Hyzri Tafarxhiku), profesor Bedri Bakali (Bedri Bakalli), profesori Hamit Goranci (Hamit Goranci), profesorka Meščura Čapuni-Brestovci (Meshqyre Capuni-Brestovci), zatim profesor Muarem Kutlovci (Muarem Kutlovci), profesor Muarem Bajrami (Muarem Bajrami) i mnogi drugi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ovde u tabulatoru, u tabulatoru 3, vi imate spisak nastavnog osoblja Medicinskog fakulteta koji je ostao da radi posle 1991. godine. Imate odsek oftamologije, pa otorinolaringologije, pa hirurgije, neuropsihijatrije, infektivnih bolesti, interne medicine, pulmologije, anatomije, patofiziologije, fiziologije, farmakologije, patološke anatomije, biohemije, sudske medicine, stomatologije, radiologije i tako dalje. Dakle, sve su ovi, po vašim saznanjima, profesori ... Pedijatrije i tako dalje ... Ostali da rade. To je u ovom tabulatoru 3.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

SUDIJA BONOMI: Profesore, samo malo da se vratim na prethodni tabulator. Drugi deo druge tabele od 10. septembra 1999. godine. Gde biste se vi pojavili na toj tabeli?

SVEDOK ANDRIĆ: Gde bih se ja pojavio na ovoj tabeli? Od 10. septembra ...

SUDIJA BONOMI: Zar i vi ne biste trebali da budete negde u tabeli?

SVEDOK ANDRIĆ: Ja tu ne bih trebao da budem u tabeli. Od 10. septembra ... Trebao bih, ali na žalost, nisam. Trebao bih da budem u Prištini.

SUDIJA BONOMI: Ja sam mislio da ste vi tada još uvek radili u Prištini.

SVEDOK ANDRIĆ: Ne.

SUDIJA BONOMI: Niste? Izvinjavam se.

SVEDOK ANDRIĆ: Ja sam Prištinu napustio 25. juna 1999. godine. A ovo je 10. septembar.

SUDIJA BONOMI: Izvinjavam se. Onda ja to nisam shvatio.

ADVOKAT KEJ: Treba tabulatoru 2 dati broj dokaznog predmeta.

SUDIJA ROBINSON: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ova tabela na koju je pažnju skrenuo gospodin Bonomi, pokazuje da u primarnoj medicinskoj zaštiti u Prištini nema ni jedan Srbin. U zdravstvenoj zaštiti u Prištini nema ni jedan Srbin, u transfuziji ni jedan Srbin, u Univerzitetском zdravstvenom centru u Prištini, ni jedan Srbin, u Farmaceutskom institutu u Prištini, ni jedan. U Istoku takođe ni jedan Srbin, u Peći ni jedan, u Đakovici ni jedan, u Zdravstvenom centru Peć, u Specijalnoj bolnici u Peći, sve to ni jedan, Prizren ni jedan, Dragaš dva, Zvečan osam, Kosovska Mitrovica 703 zdravstvena radnika. Znači od svih centara, postoje dva Srbina i crnogorca u Dragašu, osam u Zvečanu i 703 u Kosovskoj Mitrovici i to je sve, koliko vidim iz ove tabele. Jesu li ovi podaci tačni, gospodine Andriću?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jesu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Možda sada ima nešto malo više u Mitrovici, jer je u međuvremenu primljeno nešto, ali, uglavno, to su ti podaci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A ovi profesori koji su nabrojani u tabulatoru 3, koji su nastavili da rade posle 1991. godine, pomenuli ste da su neki predavali i na srpskom jeziku, a nastavili da rade normalno kao zdravstveni radnici. Da li su oni imali bilo kakve teškoće sa stanovišta odnosa prema njima, uprave univerzitetskog centra, institucija u kojima su radili, vlasti ili bilo koga? Da li su imali ikave probleme?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne, apsolutno nisu imali nikakvih problema. Oni su imali apsolutno ista prava i obaveze kao i svi ostali zaposleni u tim institucijama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SUDIJA ROBINSON: Professore, da vas pitam. Ko je bio na čelu tih odeljenja? Na primer, oftamologije. Ko je bio načelnik tog odeljenja? Srbin ili Albanac?

SVEDOK ANDRIĆ: Na čelu ta dva odeljenja koja ste vi pomenuli, bio je Ö Bili su Srbi, ali ja ću vam pomenuti, na primer, odeljenje bio-hemije, gde je bio profesor Albanac koji je ostao da radi, Burhan Dida (Burhan Dida). On je bio čak u upravi svih instituta.

SUDIJA ROBINSON: Ali uglavnom, ko je bio na čelu tih odeljenja?

SVEDOK ANDRIĆ: Više je bilo upravnika i šefova Srba nego ostalih.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Robinson. E sad mi recite, po vašim saznanjima čime su se rukovodili oni koji su napuštali svoja radna mesta i šta je razlog da jedan broj profesora i saradnika albanske nacionalnosti ostane da radi na klinikama i institutima? Dakle, želim u odgovoru da čujem obe strane. Po vašim saznanjima čime su se rukovodili oni koji su napuštali radna mesta, a čime oni koji su ostali da rade?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa ovi koji su napuštali, oni su bili u tom separatističkom pokretu.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS: Časni sude, ako svedoku može da se postavi ovo pitanje, bilo bi dobro da nam se kaže na koji način on uopšte može da da odgovor na tako nešto.

SUDIJA ROBINSON: Možda je to od njih čuo. Možda može to da iznese kao činjenicu.

TUŽILAC NAJS: Možda, ali ja mislim da treba prvo time da se pozabavimo. Isto tako želim da skrenem pažnju Pretresnom veću da moramo da radimo na sažecima po Pravilu 65ter. Sažetak po 65ter ne spominje konkretno taj medicinski aspekt. To se samo u prolazu spominje. Ako se ja budem bavio ovim svedocima onako kako želim, efikasno i vrlo brzo, a bez rezimea po Pravilu 65ter, onda mi je to jako teško ako ne znam o čemu će svedok da svedoči. Što se ovog pitanja tiče, ako ćemo da dobijamo rezimee za svedoke, ako se kaže da će jedna osoba da radi to ili nešto drugo, neće biti moguće da se time pozabavim u toku unakrsnog ispitivanja. Ja moram to da naglasim da bi bilo sasvim jasno.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, što se tiče ovog pitanja, morate da saznate koji je izvor informacija ovog svedoka o tome zašto su oni otišli. Ako zna zašto, morate da saznate kako je on došao do tih informacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi ste pomenuli u jednoj reči da su oni bili povezani sa separatističkim pokretom. Otkud vi znate da su oni bili povezani sa separatističkim pokretom, ti koji su napuštali svoja radna mesta?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: To je bilo očigledno iz svakodnevnih komunikacija, a, osim toga, oni su napuštali svoja radna mesta, odlazili na ilegalni Medicinski fakultet, znači, većina njih Ö Svi, u stvari, koji su napustili, otišli su na ilegalni Medicinski fakultet i otvorili usput privatne ordinacije ili poliklinike u kojima su radili. Te privatne ordinacije i poliklinike mogli su da otvore samo uz saglasnost državnih organa, znači, oni su dobijali saglasnost od državnih organa, konkretno od Ministarstva zdravlja Ö Otvarali svoje privatne ordinacije. U tim privatnim ordinacijama su desetostruko zarađivali, više nego da su ostali u državnim ustanovama i jednim potezom dobili dve koristi. Prikazivali su sebe kao progonjenima od države Srbije, što uopšte nije tačno, jer su radili, opet, u ustanovama gde su plaćali državi Srbiji, ovaj, porez, a desetostruko više zarađivali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to što su dobijali odobrenja Ministarstva zdravlja da otvore svoje privatne ordinacije, to su dobijali po istom postupku po kome se dobijaju odobrenja u celoj Srbiji. Na primer, u Beogradu ili bilo gde, gde Ministarstvo zdravlja ceni, pretpostavljam, da li su kvalifikovani, da li imaju uslove za to i tako dalje. Da li se tu radilo o bilo kakvom političkom kriterijumu ili ovom stručnom kriterijumu?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Nikakvog političkog kriterijuma nije bilo. Ministarstvo zdravlja je izdavalo dozvole ili detaširana odeljenja ministarstva i odmah vam mogu reći da je u odnosu na broj albanskih privatnih ordinacija i poliklinika, srpski je bio zanemarljiv. Svega dve poliklinike i privatne ordinacije u to vreme su bile na teritoriji Kosova i Metohije, srpske, a ostale su sve bile albanske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ovde imamo tabulator broj 4, gde ste dali spisak profesora i asistenata Medicinskog fakulteta u Prištini, albanske nacionalnosti, koji su nakon napuštanja svojih radnih mesta otvorili privatne ordinacije, poliklinike i klinike. Vidimo da ih ovde ima na ...

SUDIJA ROBINSON: Da li su to osobe koje su zarađivale deset puta onoliko koliko bi zarađivali da rade za državu, profesore, prema onome što ste ranije rekli?

SVEDOK ANDRIĆ: Uvaženi gospodine Robinson, da. Zarađivali su deset puta više nego da su ostali u sistemu zdravstva Republike Srbije. Ali to je bila privilegija samo bogatih, onih koji su imali toliko novca da su mogli da otvore privatne ordinacije. To je za mene bila mislena imenica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To što vi kažete "mislena imenica", to je uobičajeno, ovako, svakodnevni jezik, a, u stvari, hoćete da kažete ...

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: To je bilo neizvodljivo za mene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, u paragrafu 88 kosovske optužnice, piše: “U ovom periodu nezvanično albansko rukovodstvo na Kosovu sledilo je politiku nenasilnog otpora i počelo je da uspostavlja sistem nezvaničnih paralelnih institucija u oblasti zdravstvene zaštite i obrazovanja”. Moje pitanje glasi: da li je možda ovo samovoljno napuštanje posla o kome ste maločas govorili, bio sastavni deo tog, kako se ovde formuliše, “nenasilnog otpora”?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne. To samovoljno napuštanje posla je bilo isključivo u stvaranju paralelnih institucija. Znači, oni su napuštali posao, pravili paralelne institucije, a stvaranjem tih paralelnih institucija u zdravstvu i školstvu, oni su pružali taj nenasilni otpor, mada meni, iskreno, nije jasno kakav ... Koji to otpor može biti nenasilan. Svaki otpor je manje-više nasilan, ali, svejedno ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to je sad akademsko pitanje. Da li je bilo ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću u optužnici se ne kaže ništa o tome da je napuštanje poslova, u stvari, dovelo do nenasilnog građanskog otpora. Znači, vi ste izneli jedan navod koji tu nije sadržan. Nastavite.

ADVOKAT KEJ: Molim da se tabulator 3 uvede kao dokazni predmet.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja ne znam da li sam tačno citirao, ali ovde kaže: “ U ovom periodu nezvanično albansko rukovodstvo na Kosovu sledilo je politiku nenasilnog otpora i počelo je da uspostavlja sistem nezvaničnih paralelnih institucija u oblasti zdravstvene zaštite i obrazovanja”. To je ono što sam citirao iz paragrafa 88, a moje pitanje je bilo “da li je to samovoljno napuštanje posla bio sastavni deo tog nenasilnog otpora”, navodnog

nenasilnog otpora.

SUDIJA ROBINSON: On je odgovorio na to pitanje tako da možemo da nastavimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pomenuli ste da je tu, u stvari, bilo i nasilja. Da li je bilo nasilja prema albanskim nastavnicima i saradnicima koje je bilo upotrebljeno da se oni nateraju da napuste svoja mesta ili nije, po onome što vi znate?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ja sam već delimično na to pitanje odgovorio. Znači, svi oni koji su ostali trpeli su različite pritiske. Morali su da plaćaju, znači, od svoje plate da odvoje jedan posto obavezno, svakog meseca. To sam ja lično gledao. I trpeli su različite pritiske da napuste svoja radna mesta, da ne ostanu na državnim poslovima i pređu u paralelne institucije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A oni koji su već prešli u te paralelne institucije, da li su i oni u te paralelne institucije većinom prešli dobrovoljno ili pod pritiskom?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jedan broj njih je prešao u te paralelne institucije dobrovoljno, a većina njih je morala da pređe pod pritiskom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je na njih vršio pritisak?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, gospodin Najs će sigurno o tome da postavlja pitanja, ali mogu i ja da postavim isto pitanje: kome je trebalo da se isplati taj deo plate? Vi ste izneli takvu tvrdnju, ali niste nam izneli nikakve pojedinosti. Prema tome, ja vas pitam: prvo, ko je odredio te koji su podvrgnuti različitim vidovima pritiska, a drugo, kome je isplaćivan taj deo plate?

SVEDOK ANDRIĆ: Uvaženi sudijo Robinson, isplaćivano je vrhu separatističkog pokreta. Separatistički pokret Albanaca dugo godina, desetine godina je delova, ne samo na prostoru Kosova i Metohije,

nego čitave Evrope (Europe) i širom sveta. Oni su skupljali priloge za razvoj separatističkog pokreta, znači ... Nisam vas čuo.

SUDIJA ROBINSON: Da, ali kako ste došli do tih informacija?

SVEDOK ANDRIĆ: Pa na mojoj klinici je svakog meseca pri isplati ličnih dohodaka, kada se podele lični dohotci, dolazio čovek, meni nepoznat, koji je pravio spiskove i uzimao novac od zaposlenih sa moje ušne klinike. I to je bilo pravilo za sve zaposlene na čitavoj teritoriji Kosova i Metohije, osim toga i za privatne preduzetnike i za sve one koji su privređivali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, taj odlazak njihov s posla Ö Vi ste ovde objasnili da su odlazili pod pritiskom separatističkog pokreta. A da li ste videli da je neko odlazio pod pritiskom vlasti s posla?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ja takav podatak nemam, jer zaista nisam video ni jedan takav slučaj, niti znam i za jedan takav slučaj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je to odlaženje s posla i sve ovo što ste opisali, stvaralo neku sliku o tome da su, u stvari, Albancima uskraćivana nekakva ljudska prava?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa svakako da jeste. Svakako da jeste, jer čitava ta njihova organizacija je išla na to, da se prikažu žrtvama, da se svetsko javno mnjenje upozna sa navodnim progonom Albanaca, za njihove kasnije ciljeve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, vi ste ... Ja sam vam ovde, u stvari, pomenuo, kad sam vam citirao onaj paragraf, da se pominju lekari, nastavnici i tako dalje Ö Dakle, formirane su paralelne institucije i u zdravstvu i u školstvu.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate o formiranju paralel-

nih institucija i u školstvu?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Te paralelne institucije u školstvu su veoma ozbiljno i mnogo revnosnije formirane od paralelnih institucija u zdravstvu. Razlog je prost: masovnost je bila mnogo veća, trebalo je omladinu indoktrinirati za kasnije ciljeve separatističkog pokreta. Osim toga, te paralelne institucije u školstvu, njihovim formiranjem je zaobiđena Republika Srbija i nastavni planovi i programi Republike Srbije. Uvedeni su nastavni planovi i programi Republike Albanije i kroz to formiranje paralelnih institucija u školstvu se, u stvari, na najžešći način prikazivao otpor zvaničnim institucijama Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kod tih paralelnih institucija u školstvu, na čemu je tu bilo težište? Mislim na samo obrazovanje. Dakle, mislim na sadržinu obrazovanja.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Oni su posebno obraćali pažnju na istoriju, geografiju i književnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U čemu na istoriju?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa istoriju zato što su falsifikovanjem istorije želeli da pokažu da vode poreklo od Ilira, da su najstariji narod na tim prostorima, da su svi oni koji su došli posle njih, nisu ... Znači, mlađi narodi nemaju pravo na Kosovo. O Bukvalno da Albanci imaju tapiju na kosovsku zemlju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, čemu geografija?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa geografija iz prostog razloga što su želeli da potiranjem slovenskih i srpskih toponima, oni su želeli, opet, da prikažu da su oni najstariji narod na Kosovu i da je Kosovo od veka ... Vekovima bilo njihovo, a da su svi ostali kasnije došli. Ti toponimi su posebno menjani negde posle Drugog svetskog rata, a od dolaska snaga Ujedinjenih nacija na teritoriju Kosova i Metohije, bukvalno nema više ni jednog toponima srpskog niti slovenskog. Tu je, navešću vam samo nekoliko primera: Srbica (Skenderaj) je "Skenderaj", Glogovac (Glogovc) je "Kastriot", Leposavić

(Leposaviq) u kome nikada nije živeo ni jedan Albanac je "Aljbanik", Vučitrn (Vushtrri) je "Vušri" i tako dalje, i tako dalje. Znači apsolutno ni jedan toponim više na teritoriji Kosova i Metohije ne postoji slovenski. Svi toponimi su promenjeni i zamenjeni albanskim toponimima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta u oblasti književnosti?

SUDIJA ROBINSON: U transkriptu stoji da je do promena došlo naročiti nakon Drugog svetskog rata i nakon dolaska snaga UN-a na Kosovo i Metohiju i da su tada ukinuta sva srpska imena. E sad, recite nam da li je do tih promena došlo nakon Drugog svetskog rata ili nakon dolaska snaga UN-a ili i nakon Drugog svetskog rata i nakon dolaska UN-a?

SVEDOK ANDRIĆ: Hvala, gospodine Robinson, što ste mi postavili to pitanje. Posle Drugog svetskog rata bio je pokušaj promene toponima i oni su uspeli poneki toponim da promene. Oni su, u stvari, uzeli nešto što je Enver Hodža (Enver Hoxha) u svom kratkom vladanju Albanijom, u jednom kratkom periodu. U stvari, on je dugo vladao, ali je u jednom kratkom periodu. On je posebno u severnoj Albaniji promenio bukvalno sve toponime koji su bili slovenski. A čitava severna Albanija je skoro bila slovenskih toponima. Znači, on je to promenio, zamenio ih albanskim toponimima, stanovništvo preveo iz hrišćanstva u muslimansku veru i katoličku. U stvari, iz pravoslavne vere, znači, u katoličku i muslimansku veru. Isto to je bio pokušaj godinama i decenijama da se dešava na Kosovu. Posle Drugog svetskog rata, ja znam. Neke primere mogu da vam kažem: Đeneral Janković (Hani i Elezit) se zvao "Eles Han" ...

SUDIJA ROBINSON: U redu. Hvala vam. Recite nam šta se dogodilo nakon dolaska snaga UN-a?

SVEDOK ANDRIĆ: Nakon dolaska snaga UN-a potpuno su zbrisani svi toponimi srpski i slovenski sa teritorije Kosova i Metohije. Tih toponima više, jednostavno, nema. Kažem vam, veći gradovi kao što su Srbica, više nije Srbica, ona je Skenderaj. Glogovac je Kastriot, Leposavić je Aljbanik, Vučitrn je Vušri i tako dalje i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pomenuli ste književnost. Šta je tu bilo težište u nastavi književnosti?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa kroz književnost oni su ... Veličajući svoje istorijske likove kroz ta književna dela, oni su stvarali od njih istorijske mitove i upravo na tim istorijskim mitovima oni su kasnije vaspitavali svoju omladinu, na tim talasima nacionalnog romantizma i pripremali je za taj separatistički pokret.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, rekli ste maločas da su u stvaranju tih paralelnih institucija u prosveti bili mnogo uspešnji, a manje uspešni u stvaranju paralelnih institucija u zdravstvu ...

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ö što je meni razumljivo, pošto su za zdravstvo potrebni stručnjaci. Recite mi dakle upravo u vezi s tim, kakav je bio procenat pacijenata, sad vas ne pitam o procentu zaposlenih, procenat pacijenata u zdravstvenim ustanovama u pogledu nacionalne strukture, koji su se obraćali za zdravstvenu zaštitu, zdravstvenu pomoć, državnim zdravstvenim centrima?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Uvek sam ... Ja sam ceo svoj radni vek i ceo svoj životni vek, dosadašnji, proveo na teritoriji Kosova i Metohije i uvek je taj procenat pacijenata bio, otprilike, 90 psoto Albanaca, 10 posto ostalih. Taj procenat je ostao i posle formiranja tih paralelnih institucija u zdravstvu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, od pacijenata 90 posto onih koji su se obraćali za zdravstvenu pomoć, su bili Albanci.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da i dalje Albanci. I čak mnoge slučajeve koji su oni pokušali da reše u svojim privatnim ordinacija-

ma i poliklinikama, teške slučajeve, koje nisu uspjeli da reše, mi smo rešavali u Kliničkom centru.

prevodioci: Samo malo sporije, molim vas. Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Možete da ponovite jer su vas upozorili prevodioci da malo sporije govorite.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, počeo sam brže da govorim. Izvinjavam se. Znači 90 posto pacijenata su bili Albanci, čak smo i pacijente Albance koji su bili lečeni u tim privatnim poliklinikama, koje nisu oni mogli da reše, mi smo rešavali u Kliničko-bolničkom centru i zbrinjavali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi da li ste bili u prilici, s obzirom da ste radili i lečili ljude, da se suočite sa bilo kojim slučajem diskriminacije ili nekorektnog odnosa zaposlenih u zdravstvenim ustanovama Kosova i Metohije prema Albancima koji su dolazili u te zdravstvene ustanove, kao što ste rekli u proporciji od 90 posto pacijenata?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne. Hipokratova zakletva se strogo poštovala. Ja slobodno mogu da kažem da sam u svojoj dugogodišnjoj karijeri bio uvek pažljiviji prema Albancima nego prema Srbima, upravo iz razloga da ne bih napravio neku nenamernu ili slučajnu grešku koja bi se shvatila na neki drugi način. Toga jednostavno nije bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, generalno u vezi sa tim paralelnim institucijama o kojima ste govorili. Znači paralelne institucije u školstvu i zdravstvu, kakav je bio odnos vlasti prema tim paralelnim institucijama?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Odnos vlasti prema tim paralelnim institucijama ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odnos državnih organa, evo da budemo još određeniji. Kakav je bio odnos državnih organa prema tim paralelnim institucijama?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Njihov odnos je bio korektan. Državni organi su stalno pokušavali da u okviru zakonskih normativa pokušaju da te paralelne institucije i u školstvu i u zdravstvu vrate u sistem zdravstva i školstva državnih institucija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da je čak postojao i jedan dogovor na koji su, konačno, pristali Albanci, jer je Rugova (Ibrahim Rugova) to potpisao, da se normalizuje sistem školstva?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, bilo je više tih pokušaja državnih organa da se normalizuje stanje u školstvu i u zdravstvu. Svakako najkarakterističniji je taj pokušaj, mislim da je o bilo 1996. godine, da je formirana jedan mešovita albansko-srpska komisija pod rukovodstvom vaticanske organizacije "Sveti Eudidio" (Sant Egidio), na čijem je čelu bio monsinjor doktor Vićenco Palja (Vicenzo Paglia). Donešeni su veoma, donešene su veoma važne odluke posebno za normalizaciju stanja u visokoškolskim ustanovama. Na žalost, te odluke su ostale samo, skoro sve, samo mrtvo slovo na papiru, zbog odbijanja albanske strane da se to do kraja ispoštuje i realizuje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate, da li su tada državni organi stavili na raspolaganje i zgrade i opremu i sve drugo što je bilo potrebno da se realizuje taj sporazum?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Ja mogu čak i precizno da navedem šta je, šta je dato albanskoj strani. Albanskoj strani je dat ceo Tehnički fakultet, zgrada, znači jedna od najboljih zgrada na prištinskom univerzitetu, zgrada Tehničkog fakulteta, zgrada Pravno-ekonomskog fakulteta, zgrada Više pedagoške škole, zgrada Fakulteta umetnosti i zgrada, takozvani, "Filmski grad", koja je bila državna ustanova i koja se nalazila na brdu Dragodanu (Dragodan) i koja je apsolutno cela. O Znači čitav taj prostor je pripao albanskom univerzitetu.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, žao mi je što moram da vas prekinem u vezi sa jednim proceduralnim pitanjem. Ali, imajući na umu ono što sam u ime Pretresnog veća rekao u vezi sa vremenom, pokušajmo da počnemo sa ovim svedokom za koga ste predvideli šest sati. Ja bih voleo da pokušate da završite sa glavnim ispitivanjem za četiri sata. Danas možemo da radimo do 14.00, znači mogli biste da završite tokom prve sutrašnje sednice, a onda bi se, takođe, Tužilaštvo držalo svog ograničenja. Ja, naravno, ne želim da ograničim vreme za vas, budući da nismo ograničavali ni vreme glavnog ispitivanja Tužilaštva, ali ja, jednostavno, pokušavam da vam pomognem kako biste vi iskoristili vreme na najbolji mogući način. Dakle, pokušajte da završite sa ovim svedokom u toku četiri sata. Možemo da radimo do 14.00, u stvari, ne možemo da radimo do 14.00, budući da jedan od mojih kolega ima druge obaveze na Sudu. Evo, sad mi je rečeno da možemo da radimo do 14.00 i ja vas molim da pokušate da završite sa ovim svedokom do kraja sutrašnje prve sednice i to će, dakle, biti ukupno četiri sata i 15 minuta.

ADVOKAT KEJ: Molim da se tabulator 4 uvrsti u dokazni spis.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nastojaću, gospodine Robinson. Moj je interes da trošim što manje vremena jer bih želeo da imam što više svedoka. Nemam nikakav interes da nekog svedoka duže ispitujem nego što je neophodno. Da budemo što efikasniji, doktore Andriću. Već smo pomenuli ove pokušaje albanskih separatista, odnosno nastojanja, permanentna nastojanja da privuku simpatije inostrane javnosti. Želim da vas pitam za jednu aferu, da kažete šta o njoj znate. Naime, u proleće 1990. godine mediji, uključujući i strane medije, pre svega, strani mediji bili su preplavljeni vestima o nekakvom trovanju dece i omladine nekim otrovnim gasom. Dakle, to se desilo u proleće 1990. godine. To čuveno ... Ta čuvena afera sa trovanjem otrovnim gasom. Šta vi kao građanin Kosova i kao lekar

znate o tome?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, u to vreme sam ja bio lekar tamo i bio sam svedok svih tih događanja. U proleće 1990. godine, tačnije od polovine marta 1990. godine, pa negde sve do sredine juna iste godine, čitavu teritoriju Kosova i Metohije preplavio je talas lažnog trovanja albanske omladine, posebno srednjoškolske omladine. Htelo se prikazati da nekim nepoznatim gasom srpska država i njeni zvanični organi truju albansku omladinu. Scenarij je bio svuda isti i ja ću, u najkraćim crtama, reći, otprilike, šta se dešavalo u Prištini, obzirom da sam ja u to vreme bio u Prištini. Znači iz svih većih mesta u okolini Prištine u isto vreme, krenulo bi po desetak automobila sa tim, navodno, otrovanim dečacima i devojkicama ili momcima i devojkama, kako hoćete i uz vratolomnu vožnju tih automobila, uz škripu guma, uz uključene sirene, upaljene, upaljenu svetlosnu signalizaciju, oni bi stizali u Prištinu. U Prištini ispred Kliničko-bolničkog centra bi čekale spremne ekipe zdravstvenih radnika sa nosilima koji bi primali te, navodno, otrovane, tako da je to bilo toliko masovno da je bilo po stotine prijema u toku jednoga dana na jednoj klinici. Otpušteni su ozbiljni bolesnici, znači, čak i teški bolesnici, da bi se napravilo mesto za te, navodno, otrovane. Tu je bilo i smešnih situacija. Koliko su oni bili otrovani, infuzije su davane u dušek, umesto u venu, davani su lekovi koji su bili potpuna stručna greška i to je tako trajalo skoro dva meseca. Normalno, ispred klinika su čekale uključene kamere svih većih svetskih medija koje su imale zadatak da verno, pod znacima navoda, prikažu to stradanje albanske omladine od srpske države. To je tako bilo na čitavoj teritoriji Kosova i Metohije, ali je najizraženije bilo, znači, u Prištini, obzirom na postojanje Kliničko-bolničkog centra

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imamo jedan prilog u vezi s tim, televizijski, iz tog vremena. Ja bih vas molio da komentarišete, a molim tehniku da pusti ovaj prilog. To je tabulator 5, prilog broj 1. U tabulatoru 5 se nalazi jedan broj, da vam to samo objasnim, jedan broj priloga koje ćemo dati uz ovog svedoka i koji je jedan vrlo mali deo onoga što je mogla kamera da zabeleži, jer se osim ovoga, sve

ostalo odnosi na vreme rata na Kosovu i Metohiji, pa je bilo vrlo malo mogućnosti da se nešto televizijski zabeleži. Molim vas prilog broj 1 iz tabulatora 5. Vi imate prevod ovih priloga. Tabulator 5 i onda imate po prilozima prevedene, prevedeno ono što se čuje ...

SUDIJA KVON: Ukupno imamo 18 segmenata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da. To je sve u tabulatoru pet. Ali ići ćemo jedan po jedan, jer ovaj se samo odnosi na tu aferu, a ostali se odnose na vreme rata na Kosovu i Metohiji.

(Video snimak)

Gordana Suša: *Ö Šteta. Zakasnelo za nominaciju jer nagrada "Oskar" već se sutra dodeljuje, a kasno je i za festival domaćeg filma.*

Nebojša Popov: *Dekan Medicinskog fakulteta Aljuš Gaši (Alush Gashi) kaže danas da su u pitanju polimorfni simptomi, termin koji ni sam ne može da adekvatno, na medicinski jezik, prevede i konkretizuje, ali dodaje, citiramo "Terapija je dobro usmerena". Nejasno je samo ostalo kakva je to dobra terapija kojoj se još ne znaju uzroci?*

Novinarka: *Koja je terapija, u stvari?*

Aljuš Gaši: *Pa terapija je ona koja pomaže otklanjanju te siptomologije. Jeste da je blizu Ramazan, ali Ö (nerazumljivo) nisu primili.*

Novinarka: *Je l' možete da navedete tu terapiju?*

Aljuš Gaši: *Ja terapiju ovde nemam. To možemo pribaviti ukoliko je u izuzetnom interesu.*

(Prilog dalje ide na albanskom jeziku, bez prevoda)

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Nismo dobili prevod.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Žao mi je što niste dobili prevod. Ja sam pretpostavljao da je ovde, u ovom tabulatoru, da su dati prevodi onoga što se govori. Čuli ste da se govori i na albanskom.

SVEDOK ANDRIĆ: Kod mene postoji prevod na engleski. Tačno ono što su profesori govorili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali da ne bismo gubili vreme, evo, ja ću pitati svedoka, ne za ono što su oni govorili, nego samo da komentariše ovo. Na početku smo videli, doktore Andriću, kako pacijenti trče prema svojim krevetima. O čemu se ovde radi?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa tu se upravo radi o ozbiljnosti trovanja. Radi se o omladini koja je zdrava, koja je dovedena u bolnice da se prikaže kao otrovana i onda su oni išli po hodnicima, šetali, pričali, slušali muziku i onda kad naiđe neka od kamera, onda oni beže u svoje sobe, normalno, pokrivaju se i tada već prerastaju u otrovane. Navodno otrovane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, videli smo kako se hitno dovoze. To je bilo masovno. Mnogo je njih dovezeno, tih za koje se tvrdilo da su otrovani. Gde su oni to otrovani? Šta se tada tvrdilo? Gde su oni to otrovani?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Navodno su trovani po školama njihovim ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: ... školama širom teritorije Kosova i Metohije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Jesu li u tim školama bili i Srbi ili samo Albanci?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Ne u svim, ali u pojedinim školama su bili i Srbi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa kako je bilo moguće da budu otrovani Albanci, a da ne budu otrovani Srbi?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa jasno je da nije bilo moguće i jasno je da nije bilo nikakvog trovanja, ali je trebalo svetskoj javnosti prikazati da je trovanje i da Ö Znači, satanizovati Srbiju i Jugoslaviju, u ovom slučaju Srbiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro ...

SUDIJA ROBINSON: Profesore, kada su svi oni bili dovedeni u bolnicu, dakle, ti, da tako kažem, glumci, da li su ih lekari pregledali kako bi utvrdili da li je stvarno došlo do trovanja?

SVEDOK ANDRIĆ: Svakako, uvaženi gospodine Robinson. Pregledavali smo ih, radili laboratorijske i toksikološke analize i sve što je bilo potrebno jer mi smo svakog tog mladića i devojkę shvatili kao bolesnika, dok nismo dokazali da nije bolesnik. On je za nas bio bolestan čovek. On je za nas bio otrovan čovek. Čak i da nije bio otrovan, mi smo smatrali bolesnim jer je pristao na manipulaciju svojim zdravljem. Znači, svi su do poslednjeg pregledani. I urađene toksikološke analize.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta su bile te toksikološke analize? Jeste li im uzimali krv, mokraću na pregled, znači, sve laboratorijske analize?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, rađeno je sve ono što je bilo potrebno da bi se ustanovilo postojanje eventualnog trovanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je i u jednom od tih mnogo

stotina slučajeva ustanovljeno bilo kakvo trovanje?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ispraviću vas. Nije bilo mnogo stotina, nego mnogo hiljada i desetine hiljada. Ni u jednom slučaju nije bilo, znači, dokazano da se radi o bilo kakvom trovanju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je u celoj toj aferi bilo ko, na primer, umro?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Apsolutno ne, jer nije ni bilo otrovanih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je bilo ko od njih dobio bilo kakvu bolest koja bi se naknadno mogla ustanoviti?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, kako su se prema tom ... Kako su prema tom jednonacionalnom trovanju ponašali zdravstveni radnici na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ja bih podelio ovde ponašanje zdravstvenih radnika srpske i albanske nacionalnosti. Zdravstveni radnici srpske nacionalnosti su profesionalno, do kraja, znači, obavili svoj zadatak i nisu ...

SUDIJA BONOMI: Da li je bitno za ovaj predmet kako su se oni ponašali?

SVEDOK ANDRIĆ: Pa mislim da je bitno, uvaženi sudija Bonomi, kada čujete odgovor. Znači, Srbi su profesionalno odradili svoj posao. Albanski zdravstveni radnici ... Ja bih njih mogao da podelim u tri grupe. U jednoj grupi su bili organizatori svega toga. Njih je bilo, njih je bio mali broj. U drugoj, najvećoj grupi, su bili svi oni koji su učestvovali u toj farsii. Znači, pristali svesno da učestvuju u toj farsii, iako su znali da se ne radi niokakvom trovanju. Oni su pogazili svoj moral, svoju moralnu etiku i Hipokratovu zakletvu i u trećoj grupi su bili oni koji su aktivno ili pasivno pružali otpor svemu tome

i njih je, zaista, bilo malo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, iako ih je bilo malo, da li znate neke albanske doktore koji su pružili otpor, koji su osudili tu prevaru, koji su ukazivali da se radi o prevari? Da li znate i da li možete da kažete njihova imena?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa ja znam dva profesora Albanca koji ... Ne znam da li bi bilo zgodno ovde da im pomenem imena. Možda i mogu da im pomenem imena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nema nikakvih problema. Evo, zamolićemo zatvorenu sednicu za jedan minut, samo da kažete imena tih albanskih profesora koji su to osudili.

SUDIJA ROBINSON: A zbog čega su vam potrebna ta imena?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da se čuju ovde, da uđu, da uđu u spis, da je bilo albanskih profesora koji su osuđivali celu tu aferu o navodnom trovanju u kome niko nije umro, u kome se niko nije razboleo, u kome svi laboratorijski nalazi nisu potvrdili ni jednu jedinu tvrdnju o trovanju.

SUDIJA ROBINSON: A koja je relevantnost toga u vezi sa navodima optužnice?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U vezi sa navodima, relevantnost je u tome što se stalno govorilo o nekakvom maltretiranju Albanaca, o zlu koje Srbi čine Albancima i o satanizaciji Srba na jedan ovakav način koji je obično pozorište, a ne nešto drugo.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Čućemo onda imena na privatnoj sednici.

(privatna sednica)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, s obzirom da je to bila velika afera koja je bila izuzetno prisutna u široj javnosti, u inostranstvu, u našoj zemlji, pitam vas sad konkretno: da li su savezne institucije i institucije Republike Srbije nešto preduzimale povodom te afere o tom trovanju?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, veoma brzo po pojavi prvih slučajeva tog navodnog trovanja, iz Beograda je helikopterom došla jedna delegacija u kojoj je bio direktor Saveznog zavoda za zdravstvenu zaštitu doktor, gospodin doktor Branko Dragaš i ispred Ministarstva zdravlja Republike Srbije, profesor Boža Antonijević, stručnjak za toksikologiju. Oni su pregledali ... Videli o čemu se radi i vratili se za Beograd. Ustanovili, normalno, da se ne radi ni o kakvom trovanju, međutim, da bi to bilo sve verodostojnije, Savezni sekretarijat za zdravlje je formirao komisiju eksperata od 11 članova. U toj komisiji su bili eksperti iz kliničko-bolničkih centara, Ljubljane, Zagreba i Beograda i ta komisija je podnela svoj izveštaj početkom juna, Odboru za zdravlje, rad i socijalnu politiku Saveznog veća savezne Skupštine. U tom izveštaju je stajalo da nema govora ni o kakvom trovanju i da nije otkriven ni jedan slučaj tog navodnog trovanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Mi ovde imamo pod tabulatorom 6 izveštaj, novinski izveštaj o tome, o raspravi Odbora Saveznog veća za rad, zdravlje i socijalnu politiku, sa naslovom "Trovanja nije bilo". Dakle savezna, Savezno veće, predstavnici svih republika i pokrajina u to vreme ...

TUŽILAC NAJS: Moram da intervenišem iako to nerado činim. Ovo je spomenuto tokom unakrsnog ispitivanja kada je optuženi ispiti-vao drugog svedoka. Tada sam ja postavio pitanje o tome kako je došlo do toga. Mislim da Pretresno veće neće moći da donese konačnu odluku o tome da li se hiljadu ili na hiljade ljudi pretvaralo da je bolesno. A mislim da će Pretresno veće da smatra da je to pot-

puno irelevantno i da ne može da čini važan deo presude. Sada što se tiče izveštaja, ako želi Pretresno veće može da ga pročita, ali ne vidim na osnovu čega izveštaj treba da se doda materijalu koji Pretresno veće treba da pregleda.

SUDIJA BONOMI: Pre svega, hteo bih da kažem da bi bilo od koristi da dobijemo zvaničan izveštaj, ali vama želim da kažem, gospodine Najš, ukoliko se vi oslanjate na ono što tvrdite u tačkama 87 i 88 optužnice, onda moramo da se bavimo ovakvim materijalima, ukoliko ste, naravno, vi u pravu u vezi tih navoda.

TUŽILAC NAJŠ: Što se tiče optužnice, tu se radi o nekim opštim navodima i Pretresno veće mora time da se pozabavi, budući da je to navedeno u Optužnici. Ja ranije nisam ulagao prigovor i ja, naravno, neću da ulažem prigovore na način na koji će Pretresno veće da postupa, ali radi se o tome da li ovaj izveštaj može na takav način uopšte da se prihvati kao vredan dokaz.

SUDIJA ROBINSON: Očigledno je da gospodin Milošević pridaje veliki forenzički značaj pitanjima koje se tiču samog konteksta. Ipak, gospodine Miloševiću, budući da je ovo pitanje konteksta, možda nije potrebno da provedete toliko vremena baveći se ovim pitanjem. Već se pola sata bavite pitanjem trovanja. Mislim da biste sada mogli da pređete na neko drugo pitanje, budući da smo iscrpeli ovu temu.

ADVOKAT KEJ: Molim da se tabulator 5 uvrsti u spis.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam upravo ... Ja bih to, ovo pitanje i završio za kraće vreme nego što je bilo potrebno za ovaj prigovor, jer sam iz ovog velikog članka koji govori o radu saveznih, dakle, ne republičkih, nego saveznih, u to vreme jugoslovenskih, institucija, želeo da citiram samo ono što kaže doktor Branko Poček, koji nije Srbin, očigledno. Po imenu možete zaključiti. Kaže: "Doktor Branko

Poček povodom nalaza komisije i njenih zaključaka rekao je: 'Da je na Kosovu pogažena etička norma i Hipokratova zakletva, jer su se zdravstveni radnici stavili u službu određenih političkih ciljeva'. Prema tome, jasno je bilo da je ovde reč o jednoj pevari koja je bila režirana i koja je, to što je više hiljada ljudi u njoj učestvovalo, je bila karakteristika ...

SUDIJA ROBINSON: Zaustaviću vas i želim da pređete na sledeću temu. Optužnica neće biti dokazana ili pasti na temelju ove jedne optužbe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Robinson, gospodin Najs govori o opštem kontekstu, a on se samo na opštem kontekstu i zasniva. Samo mi recite još, da li se sećate iz tog vremena da su ovi zvanični nalazi stručnjaka, saveznih, republičkih, stručnjaka na Kosovu i Metohiji, dobili ikakav publicitet u stranoj štampi ili bar približno onoliki publicitet koliki je imala ta priča o tom navodnom trovanju? Vi se sećate tog vremena.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Sećam se, sećam se. Na žalost, na žalost ti demanti i ti zvanični nalazi nisu ni približno, skoro čak, mogu reći, nikakav značaj dobili u tim sredstvima javnog informisanja i javnog mnjenja, svetskim. Otišla je priča i, na žalost, važila je priča, ona prva, da je trovanja bilo, što uopšte nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hajdemo da sada napravimo veliki korak kroz prostor. Da li se sećate nekog primera ovakve masovne zloupotrebe u propagandne svrhe iz, na primer, 1998., 1999. godine?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa bilo je niz tih ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, neću da dozvolim to pitanje zbog sugestivnog elementa koji se nalazi u tom pitanju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Bez sugestivnog elemen-

ta u pitanju, da li se sećate događaja ... 'Ajmo sada samo da pomenemo, ali, molim vas, kratko mi odgovorite, iz 1989. godine o onom takozvanom štrajku rudara u Starom Trgu (Stariterg).

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, to je bilo februara meseca 1989. godine, tačnije od 20. do 28. februara. To je bio jednonacionalni štrajk 1.300 rudara, Albanaca, koji su se ... Koji su ostali na osmom i devetom horizontu jame u Starom trgu, sa čisto političkim zahtevima. Tražili su smenu trojice albanskih rukovodilaca, saveznih, pokrajinskih i gradskih, koji su bili projugoslovenski orijentisani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li se sećate događaja, pošto ste tada bili ... Pretpostavljam da ste oktobra 1998. godine bili Sekretar za zdravstvo?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate, znači sad govorim o oktobru 1998. godine, da li se sećate događaja u selu Resnik (Resnik) kod Vučitrna, gde je živelo isključivo albansko stanovništvo, šta se tu desilo 29. oktobra 1998. godine?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Selo Resnik iz Vučitrna je selo u kome živi isključivo samo albansko stanovništvo i u oktobru mesecu, na jednoj poljani blizu džamije, se okupilo, odjednom, negde oko 25.000 ljudi, uglavnom žena i dece i staraca. Nekoliko dana su oni dovoženi iz susednih regija, najviše iz vučitrnskog kraja, iz mitrovačkog, srbičkog i glogovačkog. Dovoženi su traktorima, kamionima, svim prevoznim sredstvima i tražili su da im se lično obrati Visoki komesar za izbeglice Ujedinjenih nacija, gospođa Sadako Ogata (Sadako Ogata). Oni su hteli da prikažu kako ih srpska vojska i policija proganja, izgoni iz kuća, da ne mogu da žive u svojim kućama i da žive pod vedrim nebom. Gospođa Ogata je došla i obratila im se jednim kraćim govorom, što su zabeležile sve kamere svih svetskih medija i nekoliko minuta po napuštanju tog prostora gospođe Sadako Ogata, oni su se mirno razišli svojim kućama. Na tom prostoru su ostale samo plastične kese i flaše i ostalo smeće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle prikazan je zbeg 25.000 albanskih izbeglica koje je obišla Ogata, pošto je otišla Ogata, oni su se vratili u svoje kuće.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I više ih nije bilo tu uopšte u toku tog dana, ni daljih dana. Je li to ono što vi potvrđujete?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. To je to i takvih primera ima niz.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, u kom periodu ste tačno obavljali dužnost pokrajinskog sekretara za zdravstvo?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pokrajinski sekretar za zdravstvo Kosova i Metohije bio sam od početka oktobra, formiranjem Pokrajinskog izvršnog veća 1998. godine, do marta 2002. godine kada je rivremeno Pokrajinsko izvršno veće prestalo sa radom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste, vršeći tu dužnost, sretali i pripadnike i rukovodioce Verifikacione misije (OSCE Kosovo Verification Mission)? Dakle, vi ste negde od oktobra 1998. godine pa sve vreme ... Vaša funkcija pokriva ceo period prisustva Verifikacione misije. Da li ste sretali pripadnike i rukovodioce verifikacione misije OEBS-a (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe)?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, u tom periodu, znači kraj 1998. i početak 1999. godine pa sve do 24., u stvari do 20. marta 1999. godine ili ne znam koga, kada je ta Verifikaciona misija napustila Kosovo i Metohiju, sretao sam mnoge članove kosovske Verifikacione misije, OEBS-ove.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li ste imali kontakt sa nekim iz medicinskog sektora te misije i onima koji su se bavili zdravstvenim pitanjima, kao i vi?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. U periodu, negde posle završetka pregovora u Rambujeu (Rambouillet), a pred pregovore u Parizu

(Paris), lično sam primio šefa te misije kosovske Verifikacione misije, bio je to finski lekar, ne sećam se tačno imena i razgovarali smo u mom kabinetu u privremenom Pokrajinskom izvršnom veću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je bila sadržina tog razgovora? Šta je on od vas želeo da sazna? Na šta vam je ukazivao?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa on je uglavnom tražio da mu ja saopštim i iznesem strukturu organizacije zdravstvene službe na teritoriji Kosova i Metohije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste mu vi izneli tu strukturu?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, ja sam u kratkim crtama onoliko koliko je to njemu bilo potrebno, rekao kako je bila organizovana zdravstvena služba na teritoriji Kosova i Metohije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, pretpostavljam da je on onda vama, za očekivati je bilo, da da neke primedbe ili sugestije? Da li vam je dao kakve primedbe ili sugestije? Da li možete da se setite šta vam je rekao?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jeste. On je meni ... Sećam se dobro da je njegov osnovni prigovor da je to zdravstvo suviše centralizovano, da je suviše vezano za Beograd i da bi trebalo da ima manje veze sa Beogradom. Osim toga tražio je, u stvari, pitao je da li je potrebna neka pomoć međunarodne zajednice što se tiče tih zdravstvenih usluga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je on ukazivao na bilo kakva kršenja ljudskih prava ili nekakvo nekorektno ponašanje ...

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne, ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... organa vlasti ili zdravstvenih organa prema ...

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne, apsolutno. On je bio ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ...Albancima?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: ... to je bio jedan fin spontani razgovor u kome smo pričali o organizaciji, a nikako .. nikakvih primedbi nije bilo, osim one koje sam napomenuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste imali uvid u to koliko je bilo raznih humanitarnih organizacija iz inostranstva na teritoriji Kosova i Metohije u to vreme, krajem 1998. i početak 1999. godine?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, svakako. Ja sam bio pokrajinski Sekretar za zdravstvo i upravo sam se bavio time. Na teritoriji Kosova i Metohije pred početak NATO agresije bilo je 29 humanitarnih organizacija iz inostranstva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta se desilo sa ... Da li imate, da li imate nešto da kažete o tome šta su radile, čime su se bavile te humanitarne organizacije? Koliko su sarađivale sa zdravstvenim organima na Kosovu i Metohiji na čijem ste čelu bili vi, kao pokrajinski Sekretar za zdravstvo?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa jesu. One su se bavile ... Znači, imale su slobodan pristup celoj teritoriji Kosova i Metohije, mogli su da stignu, ovaj, u svaki deo teritorije Kosova i Metohije. Pomagali su dosta, ovaj, zdravstvenim ustanovama na teritoriji Kosova i Metohije, u lekovima i sanitetskom materijalu i vršili svoju humanitarnu misiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, šta se desilo sa tim humanitarnim organizacijama pre početka NATO agresije?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Napuštanjem Vokerove (William Walker) kosovske Verifikacione misije, mislim nedelju dana pre početka NATO agresije, sve te humanitarne organizacije su napustile teritoriju Kosova i Metohije. Sve do jedne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a šta se ... Jesu li one ponele i svu svoju imovinu kad su napuštale? Je l' su ponele sve što je, što je njima pripadalo?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Nisu ponele svoju imovinu. One su ponele pokretnu imovinu, nešto što su imale, a inače svoje ... Ostali su magacini tih međunarodnih humanitarnih organizacija širom teritorije Kosova i Metohije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta se desilo sa tim njihovim magacinima? Šta ste vi zatekli?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa početkom NATO agresije veliki broj tih magacina je poharan od nepoznatih osoba. Međutim, jedan deo magacina je stavljen pod kontrolu i zaticali smo raznu robu. Ja se sećam jedne ... Jednog magacina Hendikep (Handicap) organizacije, mislim da se tako zove, u kojem sam našao veliki ... Osim tog sanitetskog materijala i lekova, veliki broj invalidskih kolica, štaka i štapova, ortopedskih štapova. To ne bi bilo nikakvo čudo da nije bilo toga u neverovatno velikim količinama, što je meni ... Priznajem, malo me uplašilo. To je bio svojevrсни vesnik, ne, na žalost, proleća koje dolazi, nego nečega drugog što će se dešavati, a to je rat.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li imali kontak sa nevladinom organizacijom Lekari bez granica (Medicins Sans Frontiers)?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I kakva su vaša iskustva sa tom organizacijom?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Lekari bez granica su došli na teritoriju Kosova i Metohije 1993. godine. Oni su nesmetano radili na teritoriji Kosova i Metohije i dosta su pomogli u nekim stvarima. Sećam se adaptacije vodovoda u Vučitrnu. Donosili su lekove. Davali su lekove kliničko-bolničkom centru. Međutim, jednog trenutka sam imao saznanja sa terena da se deo, deo, znači, te humanitarne organizacije, pojedini njihovi članovi bave nekim nedozvoljenim stvari-

ma i bukvalno da su prerasli, taj jedan deo njihov, u sanitetsko obezbeđenje takozvane OVK. U to vreme, negde početkom 1999. godine, oni su od mene tražili saglasnost za produžetak dozvole, jer su svaka tri meseca morali ...

prevodioci: Malo sporije, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Govorite, govorite sporije

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Izvinite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, došli smo do trenutka za pauzu. Sada ćemo da napravimo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, stali smo kod vašeg kontakta sa organizacijom Lekari bez granica. Skrećem vam pažnju na tabulator 7. Tu je sadržana ... To je 4. januar 1999. godine ... Izjava za javnost pokrajinskog Sekretara za zdravstvo, doktora Vukašina Andrića. Da ne bismo gubili vreme samo da kratko pređemo. Vi ste dali izjavu za javnost i u njoj kaže: "Lekari bez granica zloupotrebili su bele mantile kada su uhvaćeni da skrivaju i švercuju oružje za albanske teroriste". To je pred kraj prvog pasusa ove vaše izjave. "I ne samo to, cela naša i svetska javnost bile su obavestene kako je jedna njihova ekipa bila otkrivena da koristi frekvencije koje služe za komunikacije pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova". Drugi pasus se završava da "humanitarci koriste humanitarne i plemenite ideje za pomaganje, direktno i indirektno, terorista i terorizma i da takvo ponašanje", u poslednjem pasusu se kaže, "ne doprinosi sređivanju i poboljšanju humanitarne situacije na Kosovu." Dakle, vi ste u svojstvu pokrajinskog Sekretara za zdravstvo to izjavili o ponašanju Lekara bez granica. O tome ste imali podatke kada ste to izjavili, "da" ili "ne"?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste o saradnji sa lekarima bez granica razgovarali sa šefom kancelarije Lekara bez granica, gospodinom Baučerom (Francoise Boucher-Saulnier).

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je u tabulatoru 8 beleška sa sastanka sa Baučerom?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jeste

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ona je prilično duga ... U srpskom tekstu ima tri strane, vidim u engleskom prevodu dve, ali to nije bitno. Ja ću se držati srpskog teksta. Vi ovde kažete: "Vukašin Andrić je objasnio da podatke o radu Lekara bez granica dobio iz više izvora, od ljudi sa kojima je kontaktirao," to je treću pasus ove beleške, "na terenu, iz svih nacionalnih zajednica, a najviše od Albanca. Neke je podatke dobio od novinara, a pojedine od zvaničnih organa." I onda u sledećem pasusu kažete: "Nije bitno ko je i kako uhvaćen sa oružjem, već je problem u tome što su u pružanju pomoći ne forsiraju dve strane". I onda objašnjavate da je "ideja humanitarne organizacije da se ne prave bilo kakve razlike, ni po verskoj ni po nacionalnoj pripadnosti." Vi ste skrenuli pažnju, dakle, na to ... Da li ste imali razloga da verujete da oni forsiraju pomoć isključivo Albancima i da u tu pomoć ne uključuju drugu stranu, ne uključuju nealbansko stanovništvo?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, delimično. Ja sam rekao da su oni pomagali i zdravstvenim ustanovama na teritoriji Kosova i Metohije Mi tu nismo imali, zaista, nikakvih primedbi. Međutim, ono što je bilo neobjašnjivo jeste da je, da jedna humanitarna organizacija koja dođe na teritoriju gde živi ... Koja je multietnička, gde žive više nacionalnih zajednica, neshvatljivo je da ta humanitarna organizacija zaposli za šest godine isključivo sve iz jedne nacionalne zajednice. Znači, Lekari bez granica su zapošljavali na teritoriji Kosova i Metohije isključivo Albance bez obzira da li se radilo o lekari-

ma, tehničarima, pomoćnom osoblju, znači, isključivo su svi bili Albanci. Lekari bez granica, njihovo osoblje je stanovalo u stanovima i kućama isključivo Albanaca, što ćete priznati ... Priznaćete, izazivalo je podozrenje kod srpske nacionalne zajednice

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi ovde kažete na drugoj strani u trećem pasusu odozdo: "Doktor Andrić je objasnio da to ne treba da budu politički razgovori već dogovori o konkretnim aktivnostima", a Baučer kaže u sledećem pasusu da "oni žele da sarađuju sa obema stranama: 'Mi želimo da idemo i u srpska sela, ali nailazimo na neprijateljstvo'". Dakle, o čemu se ovde radilo? Zašto su oni nailazili na neprijateljstvo u srpskim selima?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da oni nisu nailazili ninakva neprijateljstva u srpskim sredinama. Jednostavno, Srbi su znali da su oni ... Znaite, ako ... Kad u tim napetim situacijama vi dovedete ... Dođe lekar bez granica i dođe sa prevodiocem Albancem, sa vozačem Albancem, sa tehničarem Albancem, automatski se stvaralo jedno nepoverenje i upravo iz tih razloga, znajući šta je sve do tada rađeno i ljudi, jednostavno, nisu imali poverenja u tu organizaciju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pred kraj ove vaše beleške vi kažete da je "jedan Albanac, lekar, ubijen u Peći na najgnusniji način jer nije hteo da prihvati poziv terorista da pređe da radi kod Lekara bez granica". Dakle, vi tvrdite da je on ubijen jer nije hteo da izvrši njihovo naređenje, a Baučer vam odgovora, to je pretposlednji pasus u ovoj beleški: Baučer je rekao da zna za taj slučaj, ali da nije imao nikakve kontakte sa tim čovekom. On je rekao da nema nikakav uticaj na medije i politiku. Time je želeo da objasni šta, u stvari, oni rade i da treba tešnje da sarađuju.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Na žalost, to se desilo. Radilo se o doktoru Dževatu Gašiju (Xhevat Gashi) koji je ostao da radi u sistemu zdravstva Republike Srbije i koji je te večeri kad je ubijen, a ubijen je, negde, nekoliko dana pre mog razgovora sa gospodinom Baučerom ... Taj razgovor je bio 22. januara 1999. godine. Odlično

se sećam. On je krenuo na dežurstvo iz Pečke Banje (Banja e Pejes) u Peć i usput su ga ubili teroristi, takozvane, OVK. Njegovi roditelji su izjavili na u televiziji da su ... Da su nekoliko dana pre nego što je on ubijen dolazili pripadnici, takozvane, OVK i vršili na njega pritisak da napusti rad u zdravstvenim ustanovama Srbije i da pređe da radi kod Lekara bez granica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Mislim da je dovoljno za ovaj dokazni predmet. Molim da se ovaj predmet isto uvede, jer ovo je beleška ... Kao i prethodna izjava gospodina Andrića i ova beleška iz razgovor sa Baučerom, tabulatori 7 i 8.

SUDIJA ROBINSON: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Doktore Andriću, gde ste se zatekli kad je počela agresija NATO na Jugoslaviju i da li ste tokom agresije NATO imali još neke dužnosti?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Agresija NATO snaga na Jugoslaviju me je zatekla u Prištini gde sam sa svojom ekipom pripremao rad zdravstvene službe za prelazak na rad u ratnim uslovima, a osim funkcije pokrajinskog Sekretara za zdravstvo Kosova i Metohije, u toku rata sam bio predsednik pokrajinskog Štaba za humanitarna pitanja, bio sam član pokrajinskog Štaba civilne zaštite i bio sam član pokrajinskog Štaba za koordinaciju civilnih vlasti, vojske i MUP-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Sad ste pomenuli više organa. Kakav je bio sastav tih organa? Kad kažem sastav mislim na sastav i na ... I u pogledu stručnog i u pogledu nacionalnog aspekta.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa, taj sastav je bio ... Sastav tih organa je bio raznolik. U rad tih štabova i organa bili su uključeni iz različitih struka, prema potrebi, a bilo je ... Uključeni su ljudi iz različitih nacionalnih zajednica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim da pogledate tabulator 9. To je rešenje kojim ste vi postavljeni. Ono je napravljeno kao formular. "Rešenje". "Postavlja se za člana štaba, Vukašin Andrić-predsednik".

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi ste predsednik Štaba, a postavljeni ste i za člana Štaba za humanitarna pitanja i za pomoć raseljenim licima koja se vraćaju kućama. I onda u obrazloženju se kaže: "Štab je obavezan da svoje aktivnosti usmeri i usklađuje prema obavezama utvrđenim odlukom o formiranju Štaba, na osnovu planova i programa rada i aktivnosti ...

prevodioci: Samo malo sporije, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Sporije. Postoji engleski prevod. I kaže dužan svoje aktivnosti da usmereva "posebno obraćajući pažnju na obezbeđivanje povoljnih uslova za razmeštanje i smeštaj civilnog stanovništva, pružanje pomoći organizacijama privrednih delatnosti, posebno zdravstvenog obezbeđenja, obezbeđenja javnog reda i mira, zaštite lične imovine i bezbednosti, sprečavanje svake povrede ograničavanja slobode i prava građana i ostalih pitanja vezanih za ...", pokriveno je pečatom pa ne mogu da pročitam dobro ... "Olakšavanje stanja u kome se trenutno nalaze raseljena lica i lica koja se vraćaju kućama." Dakle, šta možete da nam kažete o radu tih organa u kojima ste učestvovali? Da li je to ono što je bilo opisano u ovom rešenju o formiranju štaba? Da li su sve to poslovi koje ste vi obavljali?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa, otprilike to. Mi smo imali da pomažemo civilnom stanovništvu, posebno ugroženom civilnom stanovništvu, ali ne samo ugroženim, nego svim onima koji su živeli na toj teritoriji, jer je trebalo snabdeti te ljude određenim životnim potrebšinama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kojim ste se vi konkretnim tu poslovima bavili? Znači, samo glavne nabrojte.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa mi smo ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta su vam bila zaduženja?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Na primer, bavili smo se vodosnabdevanjem. Obezbediti zdravu pijaću vodu za svo to stanovništvo; zatim, zaštita životne okoline; snabdevanje robom široke potrošnje; zatim pružanje zdravstvene pomoći. Hranili smo one ljude koji su bili ugroženi i koji nisu imali uslova da se prehrane i da prežive. Zatim, učestvovali smo u zbrinjavanju posledica NATO bombardovanja, tamo gde je bilo povređenih i poginulih, znači, izvlačili ... Izvlačenje povređenih i poginulih i zbrinjavanje, raščišćavanje ruševina, asanacija terena i tako dalje.

prevodioci: Samo malo sporije zbog prevodilaca, hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Robinson, ja sam napravio grešku jer sam pročitao tabulator 10, umesto tabulatora 9, pošto su jedan za drugim, pa sam okrenuo ... Samo da se vratimo na tabulator 9, gde je odluka ... formira ... Molim vas pogledajte tabulator 9. "Formira se Štab za humanitarna pitanja i sačinjavaju ga sledeća lica". Dakle, u tabulatoru 9: "Vukašin Andrić, predsednik, Veljko Odalović, član, Zajnelabedin Kurejš (Zajnelabidin Kurejsh), član, Selim Guđufi (Selim Gugjufi), član, Faik Jašari (Faik Jashari), član i Mihajlo Nedić član. I onda se objašnjava zadatak Štaba. Dakle, ko su po nacionalnosti ova lica koja sačinjavaju Štab?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Tu je bilo ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šest, znači ukupno članova štaba ...

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: ... Srba, Turaka, Albanaca i Crnogoraca. Znači dva Srbina, jedan Turčin, dva Albanca i jedan Crnogorac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je tabulator 9. Molim da se ovaj tabulator 9, to je Odluka, ona je zavedena, ima i svoj broj, april 1999. godine.

SUDIJA ROBINSON: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I tabulator 10 sam prešao da ne bi ponovo sada prelazio, koji se odnosi na imenovanje svedoka ...

SUDIJA ROBINSON: U redu. Mogu da se uvedu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, da li je pre početka bombardovanja stanovništvo napuštalo Prištinu i druge gradove, kao i Kosovo i Metohiju uopšte?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne. Pre početka NATO agresije kretanje stanovništva je bilo uobičajeno. Nije bilo vanrednih situacija, tako da je bila ... Dešavao se, znači, svakodnevni uobičajeni život.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kada je počelo bombardovanje?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Kada je počelo bombardovanje već prvog dana nakon početka bombardovanja ... Bombardovanje je počelo 24. marta, uveče, negde oko 20 časova ... Znači već 25. marta sam primetio manje grupe ljudi u Prištini i pojedince koji su napuštali grad.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro a ko je napuštao, ko je napuštao grad? Kad pitam koje, mislim na pripadnike određenih nacionalnosti. Ko je napuštao grad?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Napuštali su svi. Znači, napuštali su Albanci, napuštali su Srbi, napuštali su Romi, napuštali su svi koji su živeli na tim prostorima. Nije bilo pravila. U stvari, pravilo je bilo da napuštaju svi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste tada bili u Prištini?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, ja sam tada bio u Prištini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se broj građana koji su napuštali Prištinu vremenom povećavao?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Kako je rastao intenzitet NATO agresije, tako se i broj ljudi koji su napuštali teritoriju Prištine, pa samim tim i teritoriju Kosova i Metohije, znatno uvećavao. Taj broj je posebno bio veliki u periodu, negde između 1. i 15. aprila, a izuzetno veliki između 1. i 6. aprila 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači kako se povećavao intenzitet bombardovanja, koliko razumem, povećavao se broj ljudi koji su napuštali?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, taj intenzitet bombardovanja je bio zaista neverovatan u odnosu na ostale teritorije Jugoslavije. Činilo nam se nekada da je ... Da bombardovanje traje 24 sata, neprekidno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je vama bilo poznato gde su se, uglavnom, kretali, u kojim pravcima su se kretali oni koji su napuštali? Ovde mislim i na Albance i na Srbe i Crnogorce, pošto ste napomenuli da su pripadnici svih nacionalnosti napuštali ...

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Albanci su, uglavnom, odlazili prema Makedoniji i prema Albaniji i prema Crnoj Gori, jedan deo, manji. Ovi ostali, Srbi su išli prema centralnoj Srbiji. Ostali nealbanci uglavnom prema Srbiji ili Crnoj Gori. Sećam se da su Turci napuštali i da su masovno išli u Tursku (Turkey).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je za vreme NATO bombardovanja, za vreme NATO agresije, lekarima i medicinskom osoblju u zdravstvenim ustanovama, prema onome što ste vi činili kao Sekretar za zdravstvo, što su činili organi, bio omogućen, u tim okolnostima ratnim, nastavak rada?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, ja sam, ja sam lično već 25. marta ujutro napisao i lično potpisao, u svojstvu pokrajinskog

Sekretara za zdravstvo, naredbu svim upravama zdravstvenih centara na teritoriji Kosova i Metohije, da svi zdravstveni radnici nastave rad u zdravstvenim ustanovama, čak i da se omogući pojedinim zdravstvenim radnicima, ako oni smatraju da im je ugrožena bezbednost ili bezbednost porodica, a posebno albanske nacionalnosti, da smeste te zdravstvene radnike u prostorije zdravstvenih centara, znači, bolnica i domova zdravlja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je ta naredba poštovana?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Koliko ja znam, a znam dobro, znači, ta naredba, što se tiče uprave zdravstvenih centara, je ispoštovana do kraja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mi imamo u tabulatoru 11 podatke koji se tiču medicinskog osoblja koje je ostalo ... Medicinskog osoblja albanske nacionalnosti koje je ostalo da radi i posle početka agresije u bolnici u Đakovici. Pogledajte, molim vas, tabulator 11. Tu su Albanci koji su ostali da rade u državnoj bolnici i posle početka agresije. Da li je to spisak koji ste vi dali?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, to je taj spisak koji sam ja dao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste zabeležili bilo kakav događaj koji bi govorio o tome da je, prema ovim zaposlenim lekarima, bilo ko imao nekakav odnos diskriminacije, bilo kako ih ugrožavao u njihovom radu?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ono što ja znam, ne. Znači, bilo je slučajeva, a to se posebno odnosi na Zdravstveni centar Prizren i Zdravstveni centar Đakovica, znači i pored te naredbe koju sam ja dao, iz tih zdravstvenih centara lekari Albanci su napustili zdravstvene centre, znači i otišli. Delimično i u Zdravstvenom centru u Gnjilanu. Međutim, ima i suprotnih primera. U Đakovici je 95 posto zdravstvenog kadra bilo albanske nacionalnosti i većina od njih, skoro svi, maltene svi su ostali na svojim radnim mestima u bolnici do kraja rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, da li ste tokom agresije NATO, da li ste se kretali po teritoriji Kosova i Metohije?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Svakodnevno. To je bio moj zadatak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste kontaktirali sa Albancima koji su napuštali, znači sad ne govorimo o Srbima koji su napuštali, pitam vas samo da li ste kontaktirali sa Albancima koji su napuštali teritoriju Kosova i Metohije i da li je vaša služba delovala na terenu?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, svakodnevno sam kontaktirao sa mnogo Albanaca i naše službe su svakodnevno bile na terenu i pružale su pomoć tim ljudima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li imate, a da li ste imali posebno pojačan rad medicinskih ekipa u nekim područjima koja su bila posebno kritična?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Mi smo formirali mobilne lekarske ekipe. Bilo je više tih mobilnih ekipa. Nekad između pet i 10, zavisilo je od potrebe, koje su posebno radile na granici prema Makedoniji, znači, na punktu prema Đeneral Jankoviću i na granici prema Albaniji i prema ... u Vrbnici, iznad Prizrena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite mi sad, pošto ste vi bili na terenu, dakle, organizovali te medicinske ekipe, one su pružale pomoć, odgovorite mi na pitanje: kako su se kretale te kolone Albanaca koje su napuštale Kosovo i Metohiju? Da li ih je neko od vlasti na Kosovu, u Srbiji, u Jugoslaviji primoravao da napuste zemlju?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ne. Te kolone su se mirno kretale. Išle su različitim prevoznim sredstvima, čak je bilo i zaprežnih kola u pojedinim kolonama. Nisam primetio da ih je bilo ko prisiljavao na to, posebno mislim na našu vojsku i policiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li ste razgovarali vi,

vi lično sa tim Albancima koji su napuštali zemlju?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, svakodnevno i sa mnogo njih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kad kažete da ste razgovarali sa mnogo njih, da li ste neke s kojima ste se sreli i poznavali, šta je bila sadržina tih razgovora?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa bilo je i nekih koje sam i poznao i sa njima sam razgovarao. Sećam se, na primer, mesara jednog iz Prištine, koji mi je tražio da mu donesem pelene za bebu. Eto sećam se tog razgovora, tog poznanika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, šta ste vi njima govorili? Razgovarali ste sa mnogo Albanaca koji su odlazili, šta ste vi njima govorili?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ja sam ih ubeđivao mnogo, čak sam ih molio da ne napuštaju teritoriju Kosova i Metohije, da se vrate svojim kućama i da će im naša vojska i policija garantovati bezbednost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta su oni vama odgovarali? Jesu li vas poslušali? Je l' vas nisu poslušali? Šta su vam odgovarali?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa većina, na žalost, me nije poslušala. Oni su govorili da idu da sklone samo porodice od NATO bombardovanja, pa će se oni vratiti, a većina njih je, ipak i pored mog ubeđivanja nastavila, znači, put i prešla granicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je bar neko poslušao vaše savete?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa ne neko. Poslušalo je, znači, njih dosta. Znači veliki broj njih je poslušao moje savete. Oni su se vratili i ti koji su se vratili, neke od njih sam ja sretao po ulasku međunarodnih snaga 10. juna na teritoriju Kosova i Metohije i zahvaljivali su mi se i govorili mi da sam ja bio potpuno u pravu i da su trebali svi da poslušaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro zašto su, iz svog tog vašeg

iskustva, zašto su Albanci napuštali zemlju?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Glavni razlog zbog čega su Albanci napuštali zemlju jeste početak NATO agresije i strah od NATO bombi. Osim toga, na albansko stanovništvo je vršen strahoviti pritisak, znači, strahoviti pritisak separatističkog pokreta i u ovom slučaju čak i terorista, takozvane, OVK, da napuste teritoriju Kosova i Metohije. Da napuste teritoriju Kosova i Metohije uz njihovu garanciju da će ih oni brzo vratiti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li ste tim Albancima koji su napuštali, pružali neku humanitarnu pomoć? Vi ste rekli pružali ste im medicinsku pomoć. Na to ne treba da se vraćamo. Da li ste im pružali neku humanitarnu pomoć?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Kako da ne. Mi smo svakoga dana obilazili te, znači, te kolone, hranili ih, nosili za decu mleko i pelene. Čak neke prevozili nazad koji su bili teško bolesni, a trebala im je lekarska bolnička pomoć. Vraćali ih u kliničko-bolnički centar i tako dalje i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas ...

SUDIJA ROBINSON: Profesore, da li su vam poznati razlozi zbog čega je OVK vršila pritisak na Albance da napuste Kosovo, onako kako ste vi rekli?

SVEDOK ANDRIĆ: Pa ja mogu da pretpostavim šta je razlog, najverovatnije da bi se to napuštanje ... Znači, trebalo je isprazniti teritoriju Kosova i Metohije od Albanaca i to prikazati kao etničko čišćenje. Pretpostavljam da je to jedan jedini razlog bio valjani. Ni jedan drugi nije bio, osim, normalno govorim, za te koji su vršili pritisak na njih, osim onih koji su bežali od NATO bombardovanja.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Vi govorite, vi govorite o vašem, o tom

vašem iskustvu na granici. Molim vas da se pusti prilog broj 2 ovog video materijala koji je u tabulatoru 5. Videli smo prilog broj 1, sada da se pusti prilog broj 2.

ADVOKAT KEJ: Molim da se usvoji tabulator 11.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

prevodioci: Ukoliko će zvuk da bude na albanskom, moramo da kažemo da nemamo albanskog prevodioca koji bi prevodio na engleski.

SUDIJA ROBINSON: U redu. To mi je poznato. Da vidimo kako će to da teče dalje. Gospodine Miloševiću, videli ste šta se pojavilo na transkriptu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Sada vidim ...

(Video snimak)

Novinar: *U trenutku kada na hiljade albanskih izbeglica žele da napuste Kosovo i Metohiju, prevenstveno Prištinu, kako kažu zapadni mediji, oni žele da pređu u susednu Makedoniju. Među njima ima i žena i dece i starijih. Izgledaju umorno i izmučeno. Tako samo nekoliko desetina automobila i oko stotinak ljudi čekaju dozvolu makedonskih zvaničnika da pređu. Ne može da bude reči da se radi o desetinama hiljada albanskih izbeglica koji žele da napuste teritoriju Kosova i Metohije, kako tvrde neki zapadni mediji. Među ovim unesrećenima ima ljudi koji kažu da su iz straha od bombardovanja NATO agresora i stvorene situacije, napustili svoje kuće. Odmah se našla pokretna ambulanta Crvenog krsta kojom rukovodi doktor Vukašin Andrić. Ovi ljudi su tu da im pruže zdravstvenu pomoć, dakle, svima kojima je potrebna. Među njima se nalaze i predstavnici MUP-a Srbije koji ubeđuju ljude da se vrate svojim kućama, jer im garantuju bezbednost. Naša kamera je zabeležila povratak oko*

pedesetak automobila koji su od graničnog prelaza sa Makedonijom, prošli kroz Kačanik (Kacanik) za Prištinu. Naša ekipa je posetila i granični prelaz Jugoslavije sa Albanijom. Situacija je, takoreći, ista, razlika je samo u tome što se ovde izbeglice uglavnom prevoze traktorima. Ovde je i ekipa Crvenog krsta Kosova i Metohije i predstavnici MUP-a Srbije pokušavaju da ubede sve da se vrate svojim kućama. Na putu za Prištinu naša kamera je zabeležila određeni broj ljudi koji se vratio svojim kućama. Između ostalog, sinoć je zabeleženo i oko 500 automobila i kamiona i traktora koji su se vratili u Prištinu i druge delove Kosova i Metohije.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SUDIJA BONOMI: Da li se zna kog datuma je ovo emitovano?

SVEDOK ANDRIĆ: Ovo je bilo 4., 5. i 6. Ovo je slika od 4. aprila 1999. godine sa graničnog prelaza Đeneral Janković i Vrbnica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, na samom početku ovoga televizijskog snimka mogli smo da vidimo i vas.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste razgovarali tada sa izbeglicama, tamo, na ljuču mesta.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vidi se da se ovo emituje na albanskom jeziku.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to bio program televizije koji je bio namenjen Albancima, jer se emituje na albanskom jeziku?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, postojao je program "S" tele-

vizije na kome je emitovan program na albanskom jeziku. I to je svakodnevno išao program.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li je taj program televizije iz ovoga što se vidi, emitovan na albanskom jeziku da bi, na neki način, stimulirao albansko stanovništvo da se vraća svojim kućama i da ne ide izvan Kosova i Metohije?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, svakako. Jedan od ciljeva je bio i taj. Znači, da se svo stanovništvo, pa i albansko stanovništvo, obavesti o ... Znači precizno i tačno o dešavanjima na terenu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ipak, kako ste rekli, veliki deo je išao van Kosova, a jedan manji deo vas je poslušao i vraćao se. Koliko vidim na ovom snimku, akcenat je stavljen, po ovome što televizija izveštava, na ove ljude koji se vraćaju, koji su poslušali i vaša ubeđivanja i ubeđivanja predstavnika MUP-a, kao što se kaže ovde: "nalaze se predstavnici MUP-a koji ubeđuju iste da se vrate svojim kućama, jer im oni garantuju bezbednost." Dobro. Molim da se i ovaj prilog prihvati i uvede u dokazni materijal.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, iz vašeg iskustva, iz onoga što ste vi neposredno videli i što znate, jer ste bili sve vreme tamo, da li je NATO bombardovao gradove na Kosovu i Metohiji i civilne objekte u njima?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Skoro svakodnevno su bombardovana većina gradova na teritoriji Kosova i Metohije i pogođeno je i uništeno ili oštećeno mnogo civilnih objekata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad kažete mnogo civilnih objekata, šta tu imate u vidu. Na primer, evo, ako uzmemo Prištinu ili Đakovicu ili bilo koji drugi grad, šta je ono što ste vi zapamtili?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa ja mogu da nabrojim, otprilike,

objekte koji su u toku NATO bombardovanja oštećeni u pojedinim gradovima, ovako, malo karakterističniji i veći objekti. U Prištini: uže centralno gradsko stambeno jezgro i glavna pošta; zatim glavna autobuska stanica; srpsko pravoslavno groblje; zatim upravna zgrada "Jugopetrola" i skladište "Jugopetrola"; zatim skladište "Beopetrola", gde je izazvana strahovita ekološka katastrofa; zatim bombardovano je u Prištini i skladište robnih rezervi, magacin jedan robnih rezervi koji se nalazi na periferiji Prištine, oprilike, površine preko pet hektara. Nanesena je strahovito velika šteta jer je uništeno mnogo robe. Bombardovan je zatim klub poslanika pokrajinskih u izletištu Grmija (Germija). U Gnjilanu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čekajte, u Prištini je l' bombardovan centar Prištine?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa to je ... Ja sam rekao već, znači, prvo sam naveo: uže centralno gradsko jezgro, znači strogi centar Prištine i pošta, glavna pošta, gde su prekinute sve komunikacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Da prokomentarišemo, pošto vidimo sledeći prilog. Molim vas da se pusti sledeći video prilog. Sada ide sledeći video prilog koji govori o tome.

(Video snimak)

(Kraj video snimka)

SVEDOK ANDRIĆ: To je prethodni prilog koji nije završen.

SUDIJA ROBINSON: Ne dobijamo prevod.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je prethodni prilog koji nije završen.

SUDIJA ROBINSON: Kada otvorim mikrofona, ne čujem ništa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, to je prethodni prilog

koji nije bio završen, jer su bili prilozi 2 i 3 koji su se odnosili na odlazak sa Kosova i na prisustvo gospodina Andrića tamo i na njegovu aktivnost i na aktivnost drugih predstavnika vlasti da ih ubede da se vraćaju. I ovo su prilozi koji su davani i na albanskom jeziku, u interesu stimulisanja civila da se vraćaju, da ne idu sa Kosova i Metohije. A sledeći prilog broj 4 se odnosi na ova razaranja o kojima govori doktor Andrić. Molim da se on pusti. Ovo je prethodni prilog koji smo već komentarisali, ali nije bio pušten do kraja. Jednostavno, tehnički nije bio pušten do kraja. Molim, dakle, sledeći prilog.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Sada prelazimo na 5.4.

(Video snimak)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa to smo već videli.

Izbeglica I: Došli smo iz Mitrovice. Niko nas nije dirao. Niko nam ništa nije rekao.

Izbeglica II: Ja sam iz Đakovice. Strane nisu u sukobu. To je sve što želim da kažem.

Novinar: Da li ste bilo šta videli?

Izbeglica II: Ništa, ne, ništa.

Novinar: Koga se plašite?

Izbeglica II: Plašimo se granatiranja, sukoba. Plašimo se sukoba dveju strana.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, ovo ste imali u tabulatoru

broj 5 pod 3. Prevod ovoga što govore ljudi na granici. Sada molim da se pusti tabulator 5.4.

TUŽILAC NAJS: Pre nego što pređemo sa tabulatora 5.3, svi smo приметili da postoje problemi sa prevodom, da ne govorimo samo o kvaliteti audio snimka. Ali pod 6.10, u prevodu smo čuli nešto sasvim drugačije od onoga što stoji u transkriptu, a što ide u prilog optuženom. Tu stoji "Dolazim iz Đakovice" i tu stoji da se izgleda strane bore, a ja sam čuo da se niko ne bori. Ja predlažem, ukoliko će ovi snimci da se prihvate, da se nešto uradi kako bi se transkripti ispravili, budući da ne želimo da se radi pod pretpostavkom da nešto nije tačno.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, mi ćemo da zamolimo prevodioce da poslušaju pažljivo ovaj deo, jer ste u pravu. Dakle, molimo da se ponovo pusti taj deo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, u mom transkriptu koji ja imam ovde na srpskom, ja ne znam albanski, ali ovo ovde kako je prevedeno, ova žena kaže: "Došla sam iz Đakovice, strane su u sukobu. Ja nisam umešana ništa sa njima, samo što želim da se udaljim dok se ne smiri situacija. Kad se smiri situacija, mi ćemo opet živeti zajedno". Pa onda novinar kaže: "Da li ste imali prepreka, smetnji, problema tokom puta?", "Ne, uopšte ništa, nikakve prepreke

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: ... piše, upravo, drugačije, ne piše onako kako kaže gospodin Najs. Kaže "Strane su u sukobu ...

SUDIJA ROBINSON: Da, to smo čuli. Radi se o tome što je albanska kabina prevela to malo drugačije. Zbog toga tražimo pojašnjenje, budući da smo mi isto čuli ono što je čuo i gospodin Najs. Ali ako postoji neki drugi način da se reši ovaj problem, možda bismo mogli

da zatražimo pismeni prevod ovog.

SVEDOK ANDRIĆ: Uvaženi gospodine sudija Robinson, ja sam čuo ton i poznajem prilično dobro albanski jezik. U trenutku kada žena govori o NATO bombardovanju, prevodilac prevodi "strane u sukobu", ne govori o NATO. Znači ženu pitaju za NATO, a prevodilac prevodi ponovo, po drugi put "strane u sukobu".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Andrić govori albanski, pa mu nije teško da to proveriti. Gospodine Andriću, ja u ovom transkriptu ...

SUDIJA ROBINSON: Nastavimo. Molim da se ponovo pusti snimak i molimo prevodioce da prevedu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je tabulator 5.3.

SUDIJA ROBINSON: Dakle, tabulator 5.3. molim da se ponovo pusti snimak. Ne znam da li može da se pusti samo taj deo, od oznake 6.10, kada govori žena Albanka.

(Video snimak)

Izbeglica III: Svi se plaše NATO bombardovanja. Čitav svet. Došao sam iz Mitrovice. Niko nam ništa nije rekao. Ni jednu jedinu reč. Video sam oko dvadesetak autobusa sa ljudima.

Izbeglica IV: Došla sam iz Đakovice. Strane su u međusobnom sukobu. Ja nisam umešana u to, zato sam morala da odem. Niko nam ništa nije rekao. Niko nas nije sprečavao.

(Kraj video snimka)

SUDIJA ROBINSON: U redu. To je pojašnjeno. Gospodine

Miloševiću, možete da nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, na početku ovog priloga kaže prvi muškarac koji ... Ja vidim po ovom transkriptu: "Idemo za Albaniju gde su svi, samo što se plašim", "Od koga se plašite?", pita novinar. "Od granatiranja što granatira NATO". Drugi muškarac Albanac se ubacuje: "Imamo strah. Plašimo se bombardovanja, granatiranja. Mnogo se plašimo situacije. Idemo za Albaniju". Novinar: "Jeste li imali smetnje tokom dolaska do ovde?". "Ne, nismo imali. Ne. Po malo tu i tamo, uglavnom ne", i tako dalje.

SUDIJA ROBINSON: Postavite pitanje, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle ovo ovde što se pokazuje, je li to u skladu sa vašim saznanjima, doktore Andriću, zašto ljudi beže sa Kosova i kakav je odnos vlasti prema njima?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Upravo tako. Znači ono što sam ja i prethodno rekao. Većina njih je izjavljivala da beže zbog straha od NATO bombi i da nisu imali nikakvih problema sa vlašću tokom tog puta, niti pre puta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, postavljao sam vam pre toga pitanje u vezi s bombardovanjem gradova na Kosovu i Metohiji. Sada molim da se pusti tabulator 5.4, pa ću vas zamoliti da objasnite.

(Video snimak)

Izbeglica V: *Ja sam spavala i čula sam, onako, neki šum i najednom samo na mene pada ...*

Izbeglica VI: *... prvi rafal ... čuo i onda sam pokušao da se izvučem, ali pogodila me ona ploča i posle toga ... Jedva sam se uspeo da je samo malo pomjerim i kada sam pomjerio, žena ... Spašava, jesam li živ? Jesam, ali ne mogu nikuda. Na djeci je bilo maltera i cigala,*

Bože ti sačuvaj. I kad sam to sve uspeo, ovim rukama maknuo, onda sam išao vamo da komšiji ove guske spasim, Boška i Evu.

Novinar: *U ovom naselju, inače, žive samo izbeglice?*

Izbeglica VI: *Samo izbjeglice iz Krajine.*

Izbeglica V: *Niko više.*

Novinar: *Koliko ljudi otprilike?*

Izbeglica VI: *Oko 100-120, tu negdje.*

Izbeglica V: *117-120.*

Izbeglica VI: *Pa dobro sada dva tri...*

Novinar: *Da li ste čuli više eksplozija ili jednu?*

Izbeglica VI: *Ja sam čuo kao rafal. Sad tu je bilo možda i 10 odjedanputa. To je samo tuklo.*

Izbeglica V: *Ja sam čula samo da je najedanput pukloi na mene se sve ...*

Izbeglica VI: *Samo je ... Odjedanput ... Par sekundi i to je gotovo bilo ...*

Izbeglica V: *Ja čujem samo kako sipa po meni.*

Izbeglica VI: *I onda kada se onaj auto zapalio se, onda smo uspjeli da se sklonimo.*

Novinar: *Je l' ima veliki broj stradalih i ranjenih?*

Izbeglica V: *Ima, ima.*

Izbeglica VI: *Pa ima tri leša, mrtva, jedna žena i dva muškarca, sad dalje ne znam.*

Izbeglica V: *Ima ranjenih, ima jedna ... Moj muž je ranjen, mali ranjen, sin.*

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doktore Andriću, ovo je snimak izbegličkog naselja koje je bombardovano.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta ste vi znali o tome?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: To je izbegličko naselje "Maja". Znači, zove se "Maja". To naselje je imalo 26 izgrađenih kuća za Srbe proterane iz Republike Hrvatske. Početkom maja meseca 1999. godine NATO je granatirao, znači, NATO avijacija je granatirala to naselje i poginule su četiri osobe, nekoliko desetina povređeno. Poginula su braća Volarević iz Benkovca i majka i ćerka Ilkić, koliko se sećam, iz Knina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tu bilo nekih vojnih instalacija u blizini?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Apsolutno nije. To je bilo naselje u kome su živeli ti prognanici iz Hrvatske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas da se ovaj prilog prihvati u dokazni predmet, a da se pusti tabulator 5.5.

SUDIJA ROBINSON: Da.

ADVOKAT KEJ: Tabulator 5.3 da se usvoji kao dokazni predmet.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

SUDIJA BONOMI: Da li znate datum kada se desio ovaj incident?

SVEDOK ANDRIĆ: Nisam siguran da li je 3. ili 5. maj. Nemam precizan podatak, ali mislim da je početak maja. Početak maja meseca 1999. godine.

(Video snimak)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovo je centar Prištine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovo je sledeći.

SVEDOK ANDRIĆ: Ovo je sledeći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo sačekajte molim vas, zaustavite.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo se malo videlo na ovom tabulatoru 5.5. Kad sam ga ja gledao u zatvoru s vama, imao sam utisak da se tamo vide i srušene stambene zgrade. Da li je to možda na nekom drugom tabulatoru ili je ovde ispalo tehnički?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa mislim, malo je snimak krenuo ranije, ali, otprilike, to je to. To je najkraći, ovaj, tabulator, što se tiče tih video snimaka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li možete da objasnite o čemu se tu radi?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Pa to je deo, znači, užeg gradskog centralnog jezgra Prištine koje je porušeno NATO bombardovanjem u noći između 6. i 7. aprila 1999. godine, tačnije 7. aprila rano ujutro u 1.10. Znači, bombardovano je uže centralno gradsko jezgro. Bukvalno su dve ulice, Njegoševa i Zanatska potpuno porušene, svi stambeni objekti. Glavna pošta je potpuno oštećena i u tom napadu NATO avi-

jacije poginulo je 16 građana, a više desetina je povređeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, vi ste izašli na lice mesta tada. Je li to tačno?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, pošto ja stanujem veoma blizu tog dela grada, ja sam sa svojim sinom i njegovim drugovima odmah krenuo tamo prema mestu gde se to dešavalo, računajući da pomognemo unesrećenima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste poznavali bilo koga ko je tada poginuo?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Kako nisam? U tom reketiranju je poginula moja tašta u svojoj dvospratnoj kući.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' srušena njena stambena zgrada?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Potpuno je uništena stambena zgrada, kao i sve ostale stambene zgrade koje su se nalazile u te dve ulice, Zanatskoj i Njegoševoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, poginula je vaša tašta, srušena je njena kuća. Kako se zvala vaša tašta?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ranković Zlatinka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A pogođene su i kuće nekih drugih ljudi. Da li znate imena tih drugih ljudi čije su kuće pogođene tada i koji su poginuli? Rekli ste da ih je poginulo 16.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Znam. Sećam se da je ... Sećam se porodice, turske porodice, Mesuta Gašija (Mesut Gashi), koji je bio komšija moje tašte. On je ostao zatrpan u svojoj kući sa četvoro dece, sa majkom i sa suprugom. Ta kuća je bila zapaljena. Nadčovečanskim naporima mi smo uspeli da spasimo njegovu majku i najmlađe dete, a Mesut je sa svojom suprugom i sa tri ćerke, iako je bio živ i pomagao, izgoreo u toj kući.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Molim vas da se pusti sledeći video

zapis. Molim da se ovaj prihvati u dokazni spis.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A prethodno, a prethodno ja imam ovde ... Dobro. Da vidimo ovaj.

(Video snimak)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je tabulator 5.7 ... Meja (Meja) i Bistražin (Bistrashin) kod Đakovice.

Izbeglica VII: Mi kad smo došli u Kruše (Krushe), gađao avion, a nije pogodio po nama ... Tamo na ovu stranu Kad smo došli dovde do ovoga mesta mi smo bili natrpani ... Tu moja ćerka umrla ... 22 godina, žena je povređena na ruku ... Ime dete ima povređena, žene ima povređena i dva, tri, četiri muškarca ima umrla, jedno otišlo, mislim ... I otuda doš'o kamion, uzeo ovoga tamo ... Ja sam ostao sa snajom i tri deca mala ovde da čekam moje komšije tamo. Još nije došao od Đakovice sa traktorom, nemam sad čime da krenemo, da idemo. Imam i malo dete. Ja sam povređen na glavu i ne mogu peške da idem.

Novinar: A koliko ima mrtvih, otprilike?

Izbeglica VII: Otprilike, bogami, 10 ima, sa decom i muškim i ćerkom i ženom. Dva žena i cela porodica iz Smonice (Smonice) što je umro ovde na traktor. I tri sina, deca mala. On je umro i dva muška, Ferat Sejda (Ferat Sejda) iz Košare (Koshare) i Imer Šabani (Imer Shabani) iz Batuse (Batushe), umro. Ova dvojica znam šta sam bio sa njih dvojica, a povređenih ima mnogo. Pun kamion otiš'o sa povređeni.

Novinar: Koliko granata su bacili na vas?

Izbeglica VII: Granate su tri puta udarale ovde. Evo ga gde ... Tamo vidiš kako je pokvaren asfalt i pokvareno mesto, ja sam ostao ovde.

Novinar: Dobro ko je to gađao? Ko je to pucao na vas?

Izbeglica VII: Avion.

Novinar: A znate čiji su to avioni?

Izbeglica VII: NATO to je bio, to je mnogo. Ja znam to je bio NATO.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala puno. Ovo je doktore Andriću bio snimak tabulatora 5.7. Vi ste, gospodo, imali transkript ovog 5.7, što ovaj Albanac govori, na engleskom jeziku. Dakle, ovde je u pitanju Bistrižin ...

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Bistražin.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je ustanovljen konačan broj poginulih? Šta se, u stvari, ovde desilo?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: NATO avijacija je raketirala jednu kolonu interno raseljenih Albanaca koji su se vraćali kućama. Negde od 14.00 časova, 14. aprila 1999. godine, pa u narednih sat vremena, pa u nekoliko navrata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi bili tamo na licu mesta?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ja sam bio na licu mesta 15 minuta pre početka raketiranja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I gde ste otišli odatle?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Odatle sam otišao za Prizren. Imao sam zadatak da uzmem tri autobusa i da ljude sa kojima sam razgovarao i koje sam ubedio da idu svojim kućama, da uzmem autobuse i da ih pokupim i da ih vratim kućama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U međuvremenu, dakle, dok ste vi otišli prema Prizrenu, došlo je do ovog bombardovanja kolone.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, ja kad sam stigao u Prizren, kolona je bombardovana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I šta ste onda ustanovili?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Odmah su na lice mesta izašle ove zdravstvene ekipe iz zdravstvenih centara Đakovica i Prizren. U tom raketiranju u mesu, znači Meja i Bistražin poginulo je 87 civila na licu mesta, a 28 je umrlo u toku transporta ili u toku hospitalizacije u bolnici u Đakovici i Prizrenu. Povređeno je preko stotinu civila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To su sve bili Albanci u toj koloni koja se vraćala ili je išla sa Kosova?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Jedan deo je išao prema Albaniji, jedan deo je krenuo svojim kućama, da se vraća. I upravo taj veći deo njih sam ja trebao da vratim, jer je među njima bilo najviše ljudi koji su bili bez prevoznih sredstava. Znači njih sam ja trebao da vratim autobusima kući. A jedan deo sa traktorima je bio krenuo prema Albaniji i, onda, kada je prva bomba pala, oni su se vraćali za Đakovicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: ... Ja se izvinjavam. Uz onaj tabulator pet, zato je meni ostalo u sećanju ... Srušene kuće ... Uz onaj tabulator 5.5 postoji i tabulator 5.6. To, doduše, postoji na CD-u ovde, ali ja imam snimke ovih porušenih kuća o kojima je govorio doktor Andrić u centru Đakovice ...

SVEDOK ANDRIĆ: U centru Prištine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U centru Prištine, izvinjavam se i, molim vas, da se one stave na grafoskop, to je tabulator 5.6. Koliko sam ja shva-

tio, tehnika ima te snimke i na CD-u, ali ne znam koliko je ... Koliko im je to praktično da sad pronađu.

SUDIJA ROBINSON: Da, neka se stave na grafoskop.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas za samo kratak ... Pa ima i doktor Andrić, izgleda. Nema potrebe da ja stavljam. Može on da stavi svoje pošto ima. To je isto. Njegove su čak bolje. Moje su fotokopije, crno-bele.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, to je snimak porušene pošte u centru Prištine. Iza se vidi snimak zgrade banke "Bankosa", a upravo se vidi i kuća moje tašte koja je ... U kojoj je poginula.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pokažite gde je kuća vaše tašte.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: To je kuća.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je kuća vaše tašte. Šta ima na sledećem snimku?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Sličan je snimak. Znači, opet se vidi pošta i porušeni deo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: I to je treći snimak, takođe, porušeni stambeni objekti te ulice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas, gospodine Robinson, da ovaj tabulator 5.6 bude uveden kao dokazni Predmet i, isto tako, ovaj tabulator 5.7 koji smo upravo gledali i koji govori o ...

SUDIJA ROBINSON: U redu. Tabulator 5.6 i tabulator 5.7. U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, na ovome što smo videli na tabulatoru 5.7, gde je gađana ova kolona albanskih izbeglica, prema onome što ste vi rekli, 105 mrtvih je bilo.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pomenuli ste Đakovicu i bolnicu u Đakovici u kojoj su albanski lekari ostali da rade do kraja rata. Da li je ta bolnica pretrpela neku štetu tokom NATO agresije?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. U toku NATO agresije, bolnica je u četiri navrata pretrpela štetu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Do koje je mere zgrada bolnice bila neupotrebljiva, a do koje mere ... Da li je bilo koji deo zgrade bolnice zbog te štete bio neupotrebljiv?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da. Jedan deo zgrade, skoro polovina zgrade te bolnice je bila neupotrebljiva, posebno operacioni deo, tako da je od ... Radila je sa 50 posto kapaciteta, znači pola odeljenja nisu bila za upotrebu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ja dobro razumem: ona, u stvari, nije bila direktno pogođena, nego je pored nje ...

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Nije ona direktno pogođena, ali ona je četiri puta uzastopce teško oštećena, jer je pored nje gađana kasarna koja je bila napuštena godinu dana pre početka rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li ste tokom agresije išli u Đakovicu, ako ste išli, šta ste tamo radili?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Da, išao sam u Đakovicu nekoliko puta. Išao sam, sećam se tog 14. aprila, upravo dan kada se i desilo to reketiranje kolone u Bistražinu. Ja sam pošao sa zadatkom da obiđem bolnicu u Đakovici koja je bila oštećena i da razgovaram sa osobljem bolnice u Đakovici i da obiđem bolesnike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta se to, to ... Da li se sećate nečega iz tog vašeg razgovora i obilaska?

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Sećam se. Razgovarao sam sa tim lekarima, Albancima. Uglavnom su bili lekari Albanci. Rekao sam već ranije da je bilo 95 psoto zaposlenih zdravstvenih radnika Albanaca.

Sećam se da je od 13 odeljenja u bolnici radilo sedam. Znači bilo je ispravno sedam, sedam je radilo. I tog dana, znači 14. aprila 1999. godine imala je 157 bolesnika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I to onda ste posle krenuli za Prizren ...

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Posle sam krenuo za Prizren da uzmem autobuse ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... da uzmete te autobuse i onda to ste već objasnili.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... I onda se odmah nakon toga desilo ovo bombardovanje u kojem je poginulo 105 civila. Dobro. Molim vas samo da vidimo sledeći prilog. On se odnosi na ovu đakovačku bolnicu. To je tabulator 5.8.

(Video snimak)

Doktor: *Mir. Mir. U redu je.*

Novinar: *Vama su skoro sva deca, koja su krenula sa vama, povređena?*

Izbeglica VIII: *Jeste. Imam i povređenih, imamo i mrtvih. Imam svastiku od 22 godina što je umrla sad. Ostavila je sina godišnjaka. Tu su mi petoro sina, mojih. Svi su ranjeni. U ... (nerazumljivo) ... smo приметили, videli ... (nerazumljivo) ... jedan, imali smo sreće tu. Kad smo došli u Pejani, tu su pale ne znam koliko komada, bogami. Ne znam koliko. Ima petoro ubijenih, svi su tuna.*

Novinar: *To samo na jednom mestu?*

Izbeglica VIII: *Na jednom mestu, to sve samo na jednom mestu. Baš*

u Pejani gde je ona fabrika cigli ili kako se ... beše ...

Novinar: *Da li su vam deca teško povređena?*

Izbeglica VIII: *Evo vam ... nema Ima u grudi, ima još u nogama tamo. Drugi sin tamo i na glavi ima ranu i to veliku ranu ... Ovom nisu baš tolike ... U nogu su ... Sin imam tamo dva ... I oni koji su bili samnom ... Na glavu ima ... Jedna žena ima povredu ovde, na vrat ...*

Novinar: *Šta kažu doktori, hoće li da bude dobro?*

Izbeglica VIII: *Rekli su ... Pomogli su dosta, bogami ... Rekli su da neće biti opasno.*

Novinar: *Kažu da Amerika hoće da zaštiti albanski narod, a je l' ovako štiti decu i žene?*

Izbeglica VIII: *Se vidi kako ... Se vidi kako jeste... To se vidi ...*

Izbeglica IX: *Kada su nas bombardovali oni iz NATO koji su gađali ... Gađali su dva-tri puta. Tu su mi povredili ruku. Posle toga gađali su nas na traktoru. Onda je tu bio jedan moj komšija. Kolima me je dovezao do ovde. Oni drugi su ostali tamo i do onih drugih je otišla milicija i donela ih ovde.*

(Kraj video snimka)

SVEDOK ANDRIĆ: *To je već sledeći prilog.*

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: *Dobro, molim vas stanite pošto je ovo sledeći prilog.*

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: *Molim vas da se ovaj prilog 5.8 o stanju u đakovačkoj bolnici takođe uvede u dokazni predmet.*

SUDIJA ROBINSON: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Robinson. U tabulatoru 5.9, ako otvorite videćete, imate i prevode na engleski, a i pisane izjave. Te izjave, jednu je dao Cuni Zoja (Cuni Zoja), a drugu Sulja Ljabinot.

SVEDOK ANDRIĆ – ODGOVOR: Ljabinot (Syla Labinot).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ljabinot, izvinjavam se, nisam dobro pročitao.

SUDIJA ROBINSON: Da. Gospodina Najs želi nešto da kaže.

TUŽILAC NAJS: Da bi sve bilo kako treba i da se ne pomisli da se ja slažem da se isto postupanje kao sa ovim svedokom primeni i na ostale svedoke, zato što ništa nisam preduzeo što se tiče ovog svedoka. Sve izjave obično moraju da se uvrste po Pravilu 92bis ili 85(F), inače nisu prihvatljive. Možda bi optuženi mogao da se seti da postoje odrebe pomoću kojih ovakav materijal može da se stavi na raspolaganje Sudu, u skladu sa pravilima. Ne želim da oduzimam vreme tehničkim prigovorima, ali želim da se ovi dokumenti obeleže kao identifikacioni dokumenti i da se njihov status ponovo razmotri kad se uvedu svi dokazi, a nemam ništa protiv da se pročitaju kad su već stavljeni na uvid.

SUDIJA ROBINSON: Vi u stvari hoćete da kažete da svedok treba da se pozove ili po 92bis ili ...

TUŽILAC NAJS: Ne. U ovom trenutku ja to ne kažem, ali treba da se prizna šta se to ovde dešava i da se to odvija van normalnih Pravila o proceduri (Rules of Procedure and Evidence). Ako Pretresno veće želi da pročita ove izjave, ja nemam ništa protiv i, što se toga tiče, ja ne ulažem prigovor, ali želim da se na kraju stave svi ovi dokazi i da se, kada se završi svedočenje ovog svedoka, vidi da li će oni da se uvedu ili će da budu obeleženi samo za identifikaciju. Ja imam razloge

zašto to radim.

SUDIJA KVON: Znači, vi hoćete da se ponovo razmotri njihov status i, na kraju, da se vi pitate da li se slažete da dokumenti budu uvršteni ili ne?

TUŽILAC NAJS: Da, časni Sude.

SUDIJA ROBINSON: U redu, mi sada nećemo da uvrstimo ove dokaze.

(Pretno veće se savetuje)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, pre nego što se izjasnite o prigovoru gospodina Najsa, ja vam skrećem pažnju da se ove izjave odnose, kao što se iz njih može videti, upravo na taj dan, 14. april 1999. godine gde je svedok koji ovde sedi, bio na licu mesta. Videli smo snimak, videli bolnicu i svedok je pribavio ove izjave koje su tada, koje su se odnosile na taj datum. Prema tome, ovde se ne radi o nečemu što se indirektno dovodi u vezu sa svedočenjem ovog svedoka, već što je direktno povezano sa njegovim svedočenjem i njegovim boravkom na licu mesta tog dana.

SUDIJA ROBINSON: Da, mi prihvatamo da postoji ta veza. Radi se samo o tome da li će to da se uvrsti u spis ili ne. Ono o čemu je gospodin Najs govorio su modaliteti koji vama stoje na raspolaganju u skladu pravilima o dokaznom materijalu i možda možete da razmislite o tome da koristite te modalitete za ovakve izjave. Vratićemo se na ovo kasnije. Sada je 14.00 i rekli smo da ćemo sada da završimo. Prekidamo sa radom do sutra ujutru u 9.00.